

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:Enostolpna petilna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Volitve v Nemčiji.**Volitve za nemški parlament, ki so v
sedanjem trenutku naravnost svetovne važ-
nosti, so izvršene in rezultat je v glavnih
obrisih že znan.Odločitev, pred katero je stal v nede-
ljo nemški narod, je bila jako važna. Od
prejete sem vodijo Nemčijo takozvane
stranke sredine, ki so več ali manj demo-
kratične, za republiko in za socialni mir
naznatraj ter za mirovno politiko nazunaj.
Jedro sredinskih strank tvori centrum,
okoli katerega so zbrani socialni demo-
krati, demokrati (liberalci) in v zadnjem
času tudi nemška ljudska stranka, ki tvori
desno krilo sredine. Socialni demokrati so
v zadnjem času, boječ se odgovornosti, iz-
stopili iz sredinskega vladnega bloka, so
pa vlado centra, nemške ljudske stranke
in demokratov kot lojalna opozicija pod-
pirali.Nasprotniki sredinskega bloka so nem-
ški nacionalci na skrajni desnici in komu-
nisti na skrajni levi. Prvi so za vpostavi-
vitev monarhije in radikalno nacionalno
politiko proti antanti, dočim so komunisti
seveda za diktaturo proletarskih sovjetov.Pod vplivom francoske okupacijske
politike so se zadnje čase okrepili tako
skrajni desničarji kakor komunisti, ki so
skoraj za nasilni preobrat. Ker imajo v Ne-
mčiji volivno pravico vsi moški in ženske od
20. leta starosti dalje, se je opravičeno pričako-
vala ob sedanjih izrednih prilikah
znatna okrepitev ekstremnih elementov.Vendar pa je vlada, ki ji načeljuje član
centra, državni kancler Marx, v zadnjem
hipu dobila zelo ugodno volivno parolo.
Vesile antante so namreč izdelale po
svojih izvedencih natančen reparacijski načrt,
ki ima sicer popolnoma zadovoljiti
Francijo, obenem pa obeta gospodarsko
sanacijo Nemčije, stabilizacijo rentne marke
in mednarodno posojilo; obeta pa tudi
vzpostavitev nemške suverenitete v Po-
ruhrju. Vlada je postavila nemški narod
pred dilemo: Ali izvoli desničarje, potem
je neizogibna nova katastrofa, kajti le-ti
so izrecno šli v volivno borbo z geslom,
da se poročilo mednarodnih ekspertov ne
sprejme — ali pa izvoli sredinske stranke
in tako zagaruje Nemčiji socialni mir, gos-
podarsko ozdravljenje in tudi zunanje-
politično okrepitev države.Od nemških nacionalcev so se odcepili
takozvani »Deutsch-Völkische«, ki pred-
stavljajo najradikalnejši nemški radikali-
zem in so si izbrali za svojega voditelja
generala Ludendorffa, ki je postavil tudi
svojo kandidaturo.V zadnjem parlamentu, ki je bil izvo-
ljen leta 1920., se je udeležilo volitev 80
odstotkov upravičencev. Vseh poslancev je
469. Stranke so dobile: Nemški nacionalci
4.2 milijona glasov, nemška ljudska stran-
ka 3.9, centrum 3.6, demokrati 2.3, socialni
demokrati 6.1, neodvisni socialni demo-
krati, ki so se potem z uradnišnimi fuzionirali,
5 (skupaj 11.1), komunisti 0.5, bavarska
ljudska stranka (odcepek centruma) 1.2.Poslancev je bilo: nemški nacionalci
71, nemška ljudska stranka 65, centrum
68, demokrati 40, socialni demokrati 108,
neodvisni socialisti 88 (skupaj 191), komu-
nisti 4, bavarska ljudska stranka 21, ostali
9, vsega skupaj 469. Vladno koalicijo je
tvorilo 354 poslancev proti 115 poslancem
desnice in leve.Sedanje volitve pa so dale po doseda-
njih poročilih sledeči rezultat: Izvoljenih
dodaj 448 poslancev. Od teh so dobili:
nemški nacionalci 93, nemška ljudska
stranka 44, centrum 61, demokrati 25, so-
cialni demokrati 99, komunisti 59, bavarska
ljudska stranka 15, »Deutsch-Völkische«
(Ludendorff) 28; od raznih manjših pa gos-
podarska 6, nemški socialci 1, bavarski
»Bauernbund« 4. Volivna udeležba 75 od-
stotkov.Desničarske stranke so torej res ne-
koliko narastle, vendar pa sredinske stran-
ke še vedno tvorijo znatno večino. Najbolj
pa je narastla skrajna leвица, to je komu-
nisti, od 4 poslancev na 59. Vendar so sre-
dinske stranke v večini napram obema eks-
tremnim strankama; po dosedanjih rezul-
tatih nekako v razmerju 180 : 230.Z ozirom na mednarodni položaj se
more torej rezultat volitev označiti hvala-
bogu kot ugoden. Centrum je kakor vedno
ohranil svoje stare postojanke.

* * *

Delovna vlada na vidiku.**VOLIVNI MANDAT PAŠIČEVE VLADE IZKLJUČEN. — RADIKALI ZA KONCENTRACIJSKO POSLOVNO VLADO. — PONOVA AVDIENCA LJUBE DAVIDOVIČA NA DVORU.**Belgrad, 5. maja. (Izv.) Danes po tri-
indvajset dnevnem trajanju krize, po posve-
tovanju krone z voditelji klubov in po po-
svetovanju voditeljev med seboj se že vidijo
prve konture načina, po katerem se name-
rava rešiti kriza. Dasiravno ne stojimo ne-
posredno pred edino mogočo in pravilno
rešitvijo, je vendar popolnoma jasno to, da
o volivnem mandatu Pašića—Pribečevića ni
niti govora in je taka kombinacija brezpo-
gojno izključena. V tej smeri gotovo ne bo
nobenih iznenadenj, kajti ljudje, ki groze s
krvjo in nasiljem, so onemogočeni za vod-
stvo vsake vlade, kaj šele, da bi konzultirali
ljudstvo o njegovi volji in željah. Po
dosedanem razvoju krize sodeč in upošte-
vajoč razne znake in pojave, ki to krizo
obtežujejo, se vidi nasprotno, da se bo
kriza rešila tako, da se sestavi nova vlada,
ki bo morala delovati v parlamentu in bo
torej delovna vlada. Postranskega pomona
pa je, ali bo ta vlada koncentracijska ali
samo koalicijska. Glavni pogoj za novo vlad-
do naj bi bil ta, da mora v parlamentu imeti
vidno in trdno večino, da lahko izvršuje na-
loženi ji program, predvsem verifikacijo
mandatov Radićevih poslancev. S tem je se-
veda označen končno mogoči in definitivni
izhod iz krize, kar se tiče koncentracijske
vlade, o kateri se zelo mnogo govori in pi-
še; taka kombinacija iz razlogov prestiža
v parlamentu ni izključena. Kajti vsaka vlad-
da, ki ji je res ležeče na dobrobiti države
in ljudstva, mora skušati uvrstiti svoj po-
ložaj v parlamentu in med ljudstvom s pri-
dobivanjem čimvečjega števila zastopnikov
k sodelovanju. Tako razpoloženje in miš-
ljenje mora vladati pri vseh v poštev pri-
hajajočih strankah, kar se pri nas v seda-
njem stanju parlamentarnih razmer še ved-
no ne dogaja in se dvomi, da bi taki posku-
si mogli imeti uspeh. Nekateri radikalni
krogi, ki tako koalicijo z vsemi silami pod-
pirajo, imenujejo kot voditelje za tako even-
tualnost Mišo Trifunovića, Nastasa Petrovi-
ća, ki je bil sprejet od kralja v avdienco,
Ljubomira Jovanovića in končno Nikolo Pa-
šića, ki pa je s svojo družbo a la Laza Mar-
ković in Svetozar Pribečević seveda a priori
izključen iz vsake kombinacije, kajti opo-
zicionalni blok smatra, da je vsako sodelova-
nje z ljudmi, ki so proti sporazumu, nemo-
goče. Ravno tako bi morala vsaka skupinaBerlin, 5. (Izv.) Med izvoljenimi so:
Marx, Spahn, dr. Wirth, Ferenbach (cen-
trum), Stresemann, Scholz, Heinz (nemška
ljudska stranka), Ludendorff (»deutsch-
völkisch«), komunist Remele.radikalov, ki bi hotela sodelovati z opozi-
cionalnim blokom, pristati tudi na ostale glav-
ne principe opozicionalnega bloka, to je na
borbo proti korupciji in nasilju. Misli se
je, da bo formalno razčiščevanje pričelo že
danes zvečer, kar pa se ni zgodilo. Ker je
jutri praznik, takozvani »hajdučki uranak«,
se misli, da za jutri tozadevnih korakov ni
pričakovati.Belgrad, 5. maja. (Izv.) Danes popold-
ne ob 3 je bil poklican v dvor Ljubomir
Davidović, ki je ostal tam do 4, nakar
je odšel v parlament, kjer se je sestal z
dr. Antonom Korošcem, dr. Spahom
in Predavcem. Še tekom konference je
bil Ljuba Davidović ponovno poklican
na dvor, kjer je ostal do 8 zvečer, nakar se
je zopet sestal z voditelji opozicionalnega
bloka. Te pogoste avdience Ljubomira Da-
vidovića so značilne, posebno, ker Pašić
še vedno kljub ponovnim prošnjam ni bil
sprejet, odkar je v Bjelinu grozil. Go-
tovo je, da se nasveti Lj. Davidovića veliko
upoštevajo in zato smatrajo nekateri krogi
te avdience Ljube Davidovića kot ponoven
dokaz, da se bo kriza neglede na eventu-
elne predhodne formalnosti končno rešila
pravilno in parlamentarno. Ponovno mora-
mo z ozirom na razne nasprotnosti vesti kon-
statirati, da vlada v krogih opozicionalnega
bloka najboljšje razpoloženje in samozavest,
dočim o radikalnih in samostojnih demo-
kratih tega ne moremo trditi.**SKRBI RADIKALOV.**Belgrad, 5. maja. (Izv.) O razmerah
med radikali pišejo današnje »Novosti«, da
niti sami radikali ne verjamejo več, da bo-
do dobili volivni mandat. Posebno so v
skrbih radi Petrovićeve akcije, ki bi mogel
iz kluba odpeljati 30 poslancev. V predse-
dnstvu vlade se je vršila konferenca mini-
strov, na kateri se je govorilo, kako bi se
akcija Petrovića paralizirala. Druga težko-
ča, s katero se morajo boriti radikali, je ak-
cija radikalov iz Vojvodine. Včeraj so imeli
sestanek, na katerem so njihovi govorniki
razpravljali o možnosti novih volitev. Pred-
lagali so, da v tem slučaju ne sme v Vojvo-
dini kandidirati niti en srbijanski politik.
Na ta način bi prišli ob svoj mandat štirje
ministri, med njimi dr. Ninčić, Marko Trif-
ković in dr. Janić.pa je v tem oziru napravila veliko napako,
da se je začela pogajati z najkervoločnejšo
vlado v Evropi. Po njegovem mnenju čas
ni več daleč, ko bodo prevzeli vlado v An-
glijii zopet konservativci.**DR. KRAMAR — FINANČNI MINISTER.**Praga, 5. maja. (Izv.) Kot bodočega fi-
nančnega ministra imenujejo v nekaterih
krogih dr. Kramarja. Imenovan bo pa šele
po povratku Masarykovem iz Italije.**V SPOMIN GENERALU ŠTEPANKEU.**Praga, 5. maja. (Izv.) Ob četrti obletni-
ci tragične smrti pri Bratislavi ponesreče-
nega češkoslovaškega vojnega ministra ge-
nerala Štepaneka se bodo vršile v Brati-
slavi velike slavnosti, ki se jih bo udele-
žila tudi italijanska in francoska podonavska
flotilja.**TURČIJA IN ITALIJA.**Carigrad, 5. maja. (Izv.) Italijanski po-
slanik Montagna, ki se je pravkar vrnil iz
Angore, je izjavil zastopnikom turškega ča-
sopisja, da so ga izjave vodilnih turških držav-
nikovnega popolnoma zadovoljile. Pokazala
se je dobra volja na obeh straneh, da se vsa
sporna vprašanja med Angoro in Rimom
sporazumno in mirno rešijo.**ITALIJANSKI KRALJ POJDE NA ŠPANSKO.**Madrid, 5. maja. (Izv.) Italijanska kra-
lieva dvojica bo vrnila poset španskega kra-lja v Italiji dne 6. junija in obišče mesta
Madrid, Toledo in Barcelono. Ni pa še go-
tovo, če bo spremljal italijanskega kralja
tudi Mussolini.**NOVE VOLITVE NA ŠPANSKEM.**Pariz, 5. maja. (Izv.) »Petit Parisien«
poroča, da bodo tudi v Španiji v kratkem
razpisane volitve. Opozicija trdi, da se bo-
do izvedle po italijanskem zgledu.**KONKURZI NA DUNAJU.**Dunaj, 5. maja. (Izv.) Število konkur-
zov na Dunaju se od dne do dne množi.
Splošno smatrajo kot vzrok tega pojava ve-
likanske izgube dunajskih spekulativcev pri
zadnjem dvigu francoskega franka.**Zborovanja SLS.**Shod SLS v Stopičah. V nedeljo se je v
Stopičah vršil zelo dobro obiskan shod SLS,
na katerem je poročal poslanec dr. Ku-
lovec. Shod je soglasno odobril taktiko
SLS in izrekel Jugoslovanskemu klubu za-
upanje.Shod SLS v Novem mestu. Včeraj so
se zbrali tukaj zaupniki SLS v novomeškem
okraju. Poročal je poslanec dr. Ku-
lovec. Po dolgi in živahni debati glede organiza-
cije in agitacije so se sprejeli soglasni skle-
pi in zaupnica Jugoslovanskemu klubu.**Iz zunanje politike.*** Reparacijsko vprašanje se ugodno
razvija. Angleška in belgijska vlada sta se
sporazumeli, da se mora načrt mednarodnih
izvedencev glede sanacije Nemčije, izplače-
vanja vojne odškodnine in tozadevnih ga-
rancij čim hitreje realizirati.* Vlada Mac Donalda je prišla popol-
noma navskriž z liberalno stranko. Dasi ne-
kateri vsled tega prorokujejo nastop resne
krize, ki bi mogla imeti za posledico zopet-
ne volitve, merodajni politični krogi ne
dvomijo, da bo delavska vlada ostala še
dalje na krmilu, ker je tembolj podpirajo
konservativci. In vsak način labouristi li-
beralcem ne bodo odnehali in bodo, če tre-
ba, rajši šli zopet v volivno borbo, v kateri
utegne liberalna stranka jako slabo odre-
zati. Konservativci se za vsak slučaj pri-
pravljajo s tem, da proglašajo za svoj bo-
doči program pametno socialno politiko.* Pogajanja med Anglijo in Rusijo gla-
som izjave predsednika ruske delegacije v
Londonu, Rakovskega, zelo dobro napre-
dujejo in se baje v kratkem dovršijo.* Diplomatski spor je nastal med Nem-
čijo in Rusijo, ker je rusko trgovinsko kon-
zularno zastopstvo v Berlinu skrilo nem-
škega komunisto Bozenhardta. Nemška po-
licija je nato poslopje preiskala. Vsled te-
ga je ruski zastopnik Krestinskij pri nem-
ški vladi protestiral in izjavil, da odpotuje
v Moskvu po navodila. Sicer je konflikt pre-
cej resen, se bo pa brezdvoma poravnal.* Pogajanja med Francijo in Romunijo
po poročilu londonske agencije Reuter ni-
so še rodila definitivnega rezultata in ga
mogoče sploh ne bodo. Baje Francija ne
more Romuniji nuditi učinkovitne pomoči za
slučaj vojne z Rusijo.* Ruske priprave. Trockij čezdaljebolj
zavladuje nad sovjeti. Londonska, seveda
ne posebno zanesljiva poročila vedo pove-
dati, da utegne Trockij nadomestiti Ryko-
va. Zaenkrat prevzame Trockij baje pred-
sedstvo vrhovnega gospodarskega sovjeta,
dosedanji šef tega resora, Džerdzinski, pa
prevzame vojni komisariat. Budenij je ime-
novan za vrhovnega poveljnika onih čet, ki
stojajo na romunski meji, Tuhačevskij
pa, ki je bil pomočnik Rykova, odide na
zapadno fronto v Smolensk.**Beleške.**Razkrinkani »Slovenski (!) narod«. V
polemiki zaradi cirilice se je »Slovenski (!)
narod« povzpel danes do trditve, da je »ci-
rilica v slovenskih šolah v nacionalnem ozi-
ru prav tako potreben predmet kakor ma-
terinščina — da, po »Narodu« ji gre celo
prednost pred slovenščino! »Slovenski
narod«, 6. maja, 103. številka, stran 3). Ta-
ko je »Narod« sam dokazal, da je velesrb-
sko in ne slovensko glasilo in da svoje ime

nosi čisto po krivici. Kdor daje kateremu-koli drugemu jeziku, pa naj bo tudi slovanski, prednost pred slovenskim materinim jezikom, je čisto navadna poturica. Srbi bi take ljudi v najboljšem slučaju s koprivami poglali iz svoje dežele.

Sodba o sedanjem režimu. »Njihovo (radikalno) časopisje kar po vrsti, celo danes, ko je vlada koalicijska, deluje med srbskimi masami največ z velikosrbskimi parolami in netenjem plemenskih strasti, na drugi strani pa odkrito in na vsak korak podpira velikosrbsko organizacijo, katere glavni cilj je uničenje jugoslovanstva, propagiranje mržnje in obramba zločinov ter korupcije.« — Tako sodi o režimu glavno glasilo Orjune »Pobeda« v Splitu, tiste Orjune, katere člani pri nas z vso vmeno služijo Pašičevemu režimu, da služijo Žerjavu.

Rodoljubi iz Sent Petra. Šentpeterski napredni rodoljubi so na svojo veselico na ljubljanskem gradu 4. maja vabili po naprednih listih s sledečo prekrasno pesmico:

Triumfalen sprejem prvega jugoslovanskega cerkvenega kneza v Prekmurju.

Dol. Lendava, dne 2. maja 1924.

Službeno potovanje mariborskega knezoškofa dr. Karlina, zvezano z delitvijo zakramenta sv. birme v Prekmurju, se je z današnjim dnevom začelo. Iz Maribora se je odpeljal gosp. knezoškofof z jutranjim vlakom čez Čakovec v Dolno Lendavo. Železniško ministrstvo je, upoštevajoč važno misijo tega potovanja, stavilo na razpolago poseben salonski vagon. Na potovanju ga spremljata stolni dekan dr. Tomazič in osebni tajnik, kaplan Umek.

Ko je privozil mariborski vlak na kolodvor v Čakovec, je zasvirala na peronu polnoštevilna vojaška godba varaždinske garnizije, ki je spremljala škofov vlak do Dolnje Lendave. Tudi medžimursko prebivalstvo je dalo duška svojemu navdušenju, videč skozi Medžimurje voziti posebni vlak prvega slovenskega škofa za sosedno Prekmurje. V vseh farah Medžimurja, skozi katere je vozil vlak, naznanjalo je svečano zvonjenje, da se vozi čez lepo medžimursko ravnino sosedni cerkveni knez in visok dostojanstvenik. Na postajah se je pa prišla poklonit duhovščina s prebivalstvom. Posebno lepo je bilo na postaji Vratišinec. Politični šef iz Čakovca se je vozil z vlakom do Murskega Središča, kjer železnica zapuša medžimursko ozemlje in se, prišedši čez most, pričinja Prekmurje. Čez obok, na katerem se je pri prehodu v Prekmurje blestel napis: »Prekmurje Te pozdravlja«, je vlak zelo počasi vozil.

Pri dohodu na postajo Dolnja Lendava je nepregledna množica naroda pozdravljala na oknu salonskega vagona se pojavljajočo častitljivo osebo svojega novega škofa. V salonu knezoškofovega vagona so se takoj javili okrajni glavar iz Murske Sobote, G. Lipovšek, šef politične ekspoziture dr. Kandrič, policijski komisar Mandič, finančni komisar Rihtaršič ter postajnačelnik Zajšek, ki je kolodvor za sprejem višjega pastirja krasno ozaljšal. Glavar Lipovšek je v daljšem, prekrasnem nagovoru pozdravil presvitlega kneza in škofa v imenu oblasti in državne uprave, slaveč njegov prihod kot velevažen zgodovinski dogodek za Prekmurje. Knezoškofof je bil vidno ginjen in se je g. glavarju ter vsem dostojanstvenikom za prisrčen sprejem iskreno zahvaljeval, ter z vsakim spregovoril še nekaj besed.

Pri izstopu iz vlaka je pred slavolokom na kolodvoru v globoko zamišljenem

V nedeljo dne četrtega maja Vsi na Grad po srečo raja Na konj' bo prišel sveti Juri Pomladne nam odpirat duri. Pripelji žena ti, možička, Ki rad bi spil en liter cvička, Da mu še bolj korajže zrase, Naj kupi si še konč klobase. Potem dobi lahko še piva, Če ga hudo denar razriva. Vesela bosta z vsopredom, Ki se bo slišal zaporedom. Za Metoda svet'ga in Cirila Se slavnost bo le-ta vršila. Prirede jo rodoljubi iz Sent Petra, Ki ne boje se vsac'ga vetra. Zato v nedeljo vsak na Grad, Kdor ima svet'ga Jurja rad!

Pesem se po duhovitih mislih, tonu in vsem svojem duhu tako zelo sklada z duševnim obzorjem naprednih rodoljubov sploh, da bi se lahko proglasila naravnost za napredno himno.

govoru pozdravil presvitlega vladiko v imenu prekmurskega prebivalstva ter v imenu onih 8 tisoč Slovencev, ki so ostali čez mejo v gothardskem okraju, jurist-domačin Ivan Horvat. Tudi na ta pozdrav je g. knezoškofof prijazno odgovoril.

Nato se je podal s spremstvom na ovenčane vozove. Dolga vrsta jezdecev, dolnjelendavskih faranov slovenske in mažarske narodnosti v slikovitih narodnih nošah, je otvorila sprevod. Za njimi je neumorno svirala vojaška godba, nakar so sledili vozovi, obdani z množico naroda, ki se kar ni mogla ločiti od svojega novega nadpastirja. Široke ulice so bile preozke, celo jarki in pešpoti so bile polne spremeljajočega prebivalstva. Dolnja Lendava se je odela v svečano obleko. Iz vsake hiše je visela narodna ali državna zastava, ravnotako iz cerkvenega stolpa in grada na vzvišenem prostoru nad Lendavo. Zvonjenje in pokanje topičev je naznanjalo lendavskim meščanom prihod višjega pastirja. Prekrasno spomladansko vreme in oživljajoča se narava, žrgolenje ptičje ter plahutanje dolgoznogih štokeljev je praznično razpoloženje še dvignilo. Iz vsakega primernege mesta pa je štrlel kak fotografski aparat, želeč ovekovečiti slavnostni in nad vse svečani sprevod.

Pred tovarno dežnikov je nad postavljenim slavolokom bil sledeči nadpis: »Pozdravljen prvi jugoslovanski vladika na prekmurskih tleh.« Skoraj nato se je pa počel pomikati sprevod med gostim špalirjem vojaštva do veličastnega slavoloka na cerkvenem trgu. Isti je bil poln prebivalstva. Pred slavolokom je nagovoril knezoškofofa gerent občine, kojega govor se pa radi številnih voz, ki so v istem času drdrali čez ulico, ni moglo slišati. Za tem so bili predstavljeni tamkaj čakajoči javni funkcionarji in obč. sosvetniki. S sodnim svetnikom dr. Muho, komandantom mesta kpt. Gustovičem ter zastopnikom primorskih beguncev-kolonistov na Benici — se je presv. g. škof dalje časa razgovarjal. Tudi za ostale funkcionarje, člane častniškega zbora in obč. sosvetnike je imel presv. vladika za vsakega kako prijazno besedo. Po pozdravu več otrok, ki so mu izročili lepe šopke, se je pomikal sprevod do cerkve. Pri velikih vratih ga je latinski nagovoril prijeljubljeni dolnjelendavski dekan in kanonik č. g. Straus, obdan od du-

hovščine. V cerkvi se je vršil blagoslov, nakar se je narod razšel.

Popoldan je g. knezoškofof napravil izlet v občino Centiba in si tam ogledal ljudsko šolo.

Ob 8. uri zvečer se je začela bakljada in serenada na čast visokemu gostu. Od komande mesta se je začel pomikati dolg sprevod, ki ga je otvorila vojaška godba, za njo je sledil oddelek vojaštva z bakljami in lampijoni in dolga vrsta lendavskega prebivalstva čez Klekovo ulico v dr. Slavičovo ulico, od tukaj skozi glavno ulico na cerkveni trg, kjer se je sprevod ustavil. Pozdravni govor na g. knezoškofa je imel njegov ožji sorojak, spoštovani dolnjelendavski odvetnik dr. Leskovec, ki se je spominjal celega trnjevega pota vladike dr. Karlina in povdarjal veliko veselje vseh narodnozavednih, da je božja Previdnost baš dr. Karlina izbrala, da vrši to izredno misijo, da prihaja po več ko 1000 letih kot prvi škof slovenske narodnosti v naše Prekmurje. G. knezoškofof, ki je obdan od duhovščine pri odprtem oknu župnišča poslušal krasni govor, se je zahvalil za manifestacijo in govorniku, ter povdarjal, da je prišel v imenu miru in lepo Prekmurje ter da bo nalogo, ki mu jo je božja volja naklonila kot prvemu nasledniku slovenskega apostola sv. Metoda, z najboljšo voljo poskušati rešiti. Ta odgovor je g. Sever pretolmačil nebrojnim udeležencem manifestantom mažarske in srbske narodnosti v njih jeziku. Zatem je počel v parku med župniščem in cerkvijo koncert vojaške godbe, spremljan od gromovitih »živijo«-klicev presv. vladiki. Omeniti moramo, da se je tudi na večer Dolnja Lendava zelo lepo pokazala. Vsa okna, najsi bodo mažarskih, slovenskih; katoliških, pravoslavni, evangeličanskih ali židovskih prebivalcev, so bila okrašena in razsvetljena. Po končanem koncertu je bil še obhod po mestu ter se je množica manifestantov razšla pred komando mesta, kjer je pevski zbor pod vodstvom učitelja Turka zapel nekatere narodne pesmi.

Dol. Lendava, 3. maja 1924.

Danes se je začela tukaj sv. birma. Ob pol 8. uri zjutraj je daroval presvitli g. knezoškofof sv. mašo, kateri so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti in na tisoče vernikov. Po sv. maši je začel birmat. Danes so bile na vrsti samo deklice. Birmanih je bilo 1086. Jutri pridejo na vrsto dečki. Zelo se je opazilo, da so pristopale k birmi dekleta in tudi že oženjene žene, nad dvajset let stare. Temu je vzrok, ker že deset let ni bilo tukaj birme. Gosp. knezoškofof je bil zelo zadovoljen nad lepim redom in pobožnim vedenjem ljudstva. Od duhovščine dolnjelendavske dekanije so se prišli danes v Dolno Lendavo poklonit poslanec in vp. župnik Klekl iz Črensovec, župnik Baša iz Bogojine, župnik Vadovič iz Beltince, župnik Čačič in kaplan Hanko iz Črensovec ter župnik Volpert iz Dobrovnika.

Med božjo službo je svirala vojaška godba. Ista je priredila opoldan v parku pred župniščem nad eno uro trajajoč koncert. Zvečer je bil koncert vojaške godbe v hotelu »Krona«. Presv. gosp. knezoškofof je popoldan naredil izlet k Sv. Trojici v Lendavskih goricah.

Dol. Lendava, dne 4. maja 1924.

Danes je drugi dan birme v Dolnji Lendavi. Cerkevni obredi se so začeli s sv. mašo, katero je ob 8. uri daroval presvetli gospod knezoškofof. Prisostvovala so zopet civilne in vojaške oblasti ter je na koru svirala vojaška godba. Po sv. maši je pri-

digoval najprej domači dekan in mestni župnik Florjan Straus o pomenu sv. birme. Za to pridigo je presv. g. škof, obdan od vse duhovščine v polnem ornatu pridigoval izpred oltarja v slovenskem jeziku. Velikanska cerkev je bila nabito polna. Med njegovo pridigo je vladala grobna tišina. V uvodu je kot višji pastir, pod katerega kompetenco od 1. decembra 1923 spada Prekmurje, pozdravil prekmursko verno ljudstvo. Pozdravljam Vas z veseljem, ker ste ohranili sv. vero in tudi jezik v katerem vas je učil sv. apostol Metod. Mi Slovenci smo v prastarih časih od treh strani prejeli sv. vero. Slovenci okoli Gorice in Primorja iz Ogleja, oni iz severne Stajerske iz Solnograda in vsi panonski Slovenci iz Blatnega grada ob Blatnem jezeru, kjer sta vladala kneza Pribina in Kocelj. Zahvalimo se Bogu, da ste ravno vi Prekmurci kljub vsem težavam ohranili vero, jezik in lepe krščanske navade.

Kot naslednik apostolov prihajam v vašo lepo župnijo. Kot svojo dolžnost, poverjeno mi od Kristusa in njega namestnika sv. očeta, smatram, da sporazumno z vašim župnikom, dekanom in kanonikom odrejam, da se bo od sedaj naprej vsako nedeljo in praznik redno vršila pridiga v slovenskem jeziku in pri sv. maši slovensko pelo. Srečen sem, da vam to naznanjam, da bodele odslej slišali besedo božjo v jeziku, v katerem vas je učil sv. Metod, v lepo doneči slovenščini. Apeliram pa na vas, da se te prilike poslužujete.

Nato je presv. gospod škof govoril o zakramentu sv. birme in konečno povabil vernike obširne lendavske župnije in dekanije, da ostanejo zvesti svojemu dobremu, skrbnemu župniku, dekanu in kanoniku, ki si mnogo prizadeva za svoje vernike.

Po pridigi je podelil navzočim vernikom papežev blagoslov.

Prvič po dolgih stoletjih je odmevala v dolnjelendavski mestni župni cerkvi slovenska beseda božja. Vtis na navzoče je bil neizbrisen. Stari ljudje so plakali, slišajoč visokega cerkvenega vladiko govoriti v jeziku, v katerem so bili vzgojeni, ki pa je pozneje postal jezik pastirjev, hlapcev in dekel, kakor so Mažari nazivali našo lepo govorico. Presv. g. škof je govoril lepo in počasi, da ga je vsakdo lahko razumel. Tudi na navzoče Mažare je govor napravil mogočen vtis.

Nato so bile molitve za pokojne in za temi se je začela sv. birma. Danes so bili na vrsti dečki. Birmanih je bilo 1013, to je oba dni skupaj 2099. Ker je danes tudi god domačega župnika, dekanu in kanoniku g. Florjana Strausa, so bili k obedu v župnišče povabljeni predstavniki vseh uradov. — Jutri bo sv. birma v Dobrovniku.

Dopisi.

PLANINA PRI RAKEKU.

Lažnivi kljukec iz Planine je v štev. 101. »Jutra« objavil dopis, ki je njegova točna fotografija. Na patentirano lažnivi način poroča: da se je v našem izobraževalnem društvu na velikončni ponedeljek vršila predstava pred praznimi sedeži da je župnik igralcem postregel z alkoholom, da so se igralci nato med seboj stekli tako, da je moralo vmes poseči orožništvo in dva fanta aretirati. Dalje laže dopis, da so polnoči došli Orli pred orožniško postajo, na čelu jim župan Ziherl, in da so demonstrativno zahtevali, da se aretiranci izpuste. Nato, da se je kalil nočni mir. Patentirani lažnik se ponosno potka na svoja sokolska prsa in se potolaži: Upamo, da bo zadnja beseda izrekli sodišče. Tako lažnivo poročilo v »Jutru«! — Mi o vsem tem ne bi bili poročali ničesar, dobro vedoč, kaj Sokoli zna-

Vestfalska pisma

v drugi izdaji.

III.

Da so Nemci napreden narod, tega ne bomo tajili. Vendar je tudi nekaj stvari, v katerih jih mi morda nadkriljujemo. Ne boste skoro verjeli, če vam povem, da tukaj parketa menda ne poznajo. Vsaj jaz ga še nisem videl, dasi hodim samo po novih, in sicer tudi takozvanih boljših hišah. Povsod imajo pobarvan tlak, dočim se mi sučemo po parketu. — Stopnjice so tudi po novih hišah povsod lesene in bolj strme kakor pri nas. — Čudno nazadnjaški se mi zdijo tudi tovarni vozovi, ki so popolnoma taki kakor jih imajo v Italiji, namreč strašno okorne dvokolnice: dvoje velikih in težkih koles, ki vozita nerodno, razmeroma majhno — kako bi rekel slovensko? — no recimo »trugo«. — Zunaj je večina hiš neometanih, takozvani — da povem spet po slovensko — »Rohbau«. Posamezna taka stavba je lepa; če jih je pa toliko kakor tukaj, je enolično. Kar je ometanih, so pa, kakor že povedano, večinoma temno barvane. — Tudi kmetske hiše so popolnoma drugačne od naših. Sicer sem jih pa doslej še malo videl, ker tukaj se povsod kmetija umika industriji. Posamezni kmetijski domovi še stojijo sempatja, nekoliko ločeni od drugih stavb. Pravih vasi pa v industrijskem ozemlju ni.

Včeraj sem (mimogrede) obiskal župnika Kösterja, znanega prijatelja Slovencev, ki ima

pri nas polno znancev. Župnikuje zdaj v Walsumu, župniji eno uro nad Hambornom, tik ob Reni. Šla sva gledat to nemško reko, pet minut od njegovega stanovanja. Videl sem jo prvič; močna je, dasi ni bilo nobenega deževja. Pred vojsko je bil menda živahen promet po njej, zdaj ga je veliko manj. — Ko sva se vrnila, mi je začel peti slovenske pesmi. Zna jih celo vrsto. »Slovenec sem«, »Naprej zastava Slave« in mnogo drugih mi je zapel. Pravi, da jih tudi sam večkrat poje. Saj je celo izdal tri male zbirke slovenskih pesmi: eno cerkvenih, drugo narodnih, tretjo rudarskih pesmi. Jaz sem jih tukaj prvič videl. Tiskane so bile v Cirilovi tiskarni v Mariboru in pri Kraju v Novem mestu. — Škoda, da gospod Köster ne biva več med Slovenci. Le za kaka pisma se še obračajo časih nanjga in vsako leto enkrat napravijo iz Hamborna izlet do njega, kjer potem v društvenem domu igrajo.

Po kratkem obisku me je spremljal pol ure daleč do tramvaja, ki me je potegnil do najbolj sever. nasebine Slovencev v hambornski okolici, v Lohbergu. Šla sva skoz veliko novo nasebino. Mi bi rekli, da je mesto. Rekel mi je: Vidite, pred dvema letoma je bilo tukaj še samo polje, rasla je rž, danes pa toliko hiš! Wehofen, kjer sem bil pred dvema dnevnoma, ima 7000 prebivalcev, Lohberg, kjer sem bil včeraj in danes, pa 8000. Obe nasebini sta stari šele nekaj let; prej je bilo na istem mestu samo par kmetij. — Kako pa nastane enkrat taka velika nasebina? Postavi jo en sam človek, podjetnik. Sezida si tovarno, okoli

nje pa stanovanja za delavce, par sto hiš. Celo mesto je njegovo. Tukaj je neki Thissen, ki tako šari in gospodari, podobno kakor je Stinnes. Ta je že sklenil svoje račune, Thissen jih bo tudi kmalu, — koliko bosta vzela s seboj?...

Delavske hiše, ki tvorijo cele dolge ulice, oziroma cele mestne dele, imenujejo »kolonije«. Kolonija se vrsti za kolonijo. Stanovanja delavska pa niso majhna in slaba kakor drugod. Večinoma imajo družine poleg kuhinje še po tri sobe. Pa že kuhinja z lepim zelenim štedilnikom je prostorna in čedna ter je navadno zbirališče družine. Primanjuje pa stanovanj tudi, zato morajo biti časih v enem stanovanju po dve družini. — Kako so druge delavske razmere, bom še povedal.

Hrana pa je zelo različna od naše. Nemec ne zna jesti kruha brez surovega masla. »Butterbrot« igra veliko vlogo. Imate ga na mizi zjutraj, opoldne, popoldne in zvečer. Zajutrek je sploh obilen: poleg kave je na mizi surovo maslo, sir, časih tudi jajca ali med, salami ali vsaj dve vrsti kruha. Za večerjo je časih ravno to kar za zajutrek, časih tudi kaj drugega. Iz tega lahko sklepate, da na Nemškem ni take lakote, kakor si po časnikiških poročilih pri nas mislimo. — Ljudje se čudijo, da pri nas ne jemo tako. Ali jeste sam suh kruh? so me vprašali. Pri nas ga pa zalivamo z vinom... sem jim odgovoril. Časih jedo druge jedi prej nazadnje šele juho. Včeraj pa sem jedel solato, narejeno namesto z jesihom — s sladkorjem (!) Mislite si lahko, kako je bila do-

bra... Sploh smem reči, da v kuharski umetnosti mi Nemce prekašamo. Nemci si že privoščijo, a naša hrana je finejša. Dobro bi bilo, ko bi jim gospod Mesar poslal svojo »Slovensko kuharico« nnaprodaj. — Da tudi kolača ne poznajo, si lahko mislite.

Pa jesti po nemško se človek že privadi; le postelje nemške, te mehke in mehkužne postelje, ko se človek ves potopi v same pernice, to so zame največja pokora!

To pismo je bilo začeto 19., končano pa 24. aprila. Tako malo časa je za pisanje. Časa ni niti pisati kakke razglednice. Saj še nobene videl nisem! Vmes je bila Velika noč. A naša Velika noč je lepša od nemške. Tukaj nimajo božjega groba in vstajenja kakor pri nas. Božjega groba je komaj toliko, da je ime; Najsvetejše v njem ni izpostavljeno, marveč le križ leži, zagrnjen, v božjem grobu, in procesije na Veliko soboto ni. Le v nedeljo zjutraj imajo okoli cerkve malo procesijo s križem. Pač pa v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne veliko spovedujejo.

Slovenci v Hambornu so imeli na Veliko nedeljo dopoldne sv. mašo s petjem in pridigo v cerkvi sv. Barbare, popoldne pa v drugi, glavni cerkvi pridigo s petimi litanijami. Če jih je bilo na svetno nedeljo v Gladbecku za eno malo faro, jih je bilo tukaj zbranih v cerkvi za eno precejšnjo faro. Ravno toliko jih je bilo tukaj zbranih v cerkvi za eno precejšnjo faro. Ravno toliko jih je bilo drugi dan, na Veliko ponedeljek. — Ob 5. popoldne pa je bila v Društvenem domu slovenska veselica z igro

jo, ker nas je pa dopisun izval in ker gre v obrambo naših poštenih ljudi n našega poštenega dela, bomo povedali čisto in samo resnico.

Naše izobraževalno društvo je res na velikončni ponedeljek priredilo predstavo, ki je v vsakem oziru krasno uspela. Razprodani so bili vsi sedeži, do zadnjega (ali čuješ lažnjivi »Jutrov« kljuke?), igralci so svoje nelahke vloge izvrstno rešili, po predstavi je društvo nudilo igralcem v svoji dvorani malo okrepčilo. Naši igralci so iz dvorane odšli domov mirno in dostojno, niti najmanj sluteč, kaj jih čaka. Komaj pa pridejo do gostilne pri Rusu, planejo nanje kakor banditi podivjani pobalini, ki z rjovečim krikom »Auf-bike« pozivljajo na poboj. Napad je bil točno organiziran. Špijoni so pazili v Rusovi gostilni, kdaj se bodo naši fantje vračali iz društva. Umljivo, da so bili naši iznenadeni. Sedem lopovov je tiščalo na tleh enega naših fantov, udarci in praske se mu še poznajo na obrazu in da ga ni prišel rešiti njegov brat, bi ga bila tolpa do smrti pretepla. Končno se je našim fantom posrečilo iztrgati se iz krempljev, nakar so odšli na svoje domove. Divjakom pa še ni bilo zadosti. Po uspelem napadu na naše igralce so šli zopet nazaj v gostilno, divje rjoveli, zalivali se z alkoholom, veseli »dobljene bitke« in nato šli ponovno na svoj banditski posel s tem, da so začeli metati kamenje, ki je sulo kakor toča, to vse z namenom, da bi ranili naše fante, ker so mislili, da se ti nahajajo v obližju. Neki mož, ki je prav takrat došel mimo, je komaj odšel nepoškodovan in prav dobro razločil, kako so ti junaki teme odšli zopet nazaj v Rusovo gostilno. Komaj je na klanecu nehalo suti kamenje, sta se pojavila dva orožnika. Prej imenovani mož je orožnikoma takoj pojasnil situacijo in povedal, da so zločinci, ki so povzročili poboj in metali kamenje v Rusovi gostilni, orožnika pa namesto, da bi odšla v gostilniške lokale in lopove aretirala, sta pa šla na domove naših fantov in dva izmed njih aretirala. Kako pristransko! Ko so ljudje videli, kako sta orožnika namesto onih, ki so napad povzročili, aretirala naše igralce, je med njimi zavrelo in vsi ogorčeni so šli k županu in ga prosili, naj se on, ki mu gre dolžnost čuvati red, mir in življenjsko varnost občanov, zavzame, da bodo krivci napadalci kaznovani. Radevolje se je župan odzval enoglasni ljudski zahtevi ter odšel k orožnikom, da posreduje in ljudstvo pomiri. Ljudje so odšli na svoje domove, v gostilni pri Rusu pa so napadalci rjoveli in popivali dalje pozno v noč, to vse neovirano pred očmi orožnikov. Kdo je torej kalil nočni mir, in kdo je to neovirano pustil? »Jutrov« dopisun trdi, da je župan interveniral polnoči in kalil nočni mir. Skoro bi rekli, da mu ni zameriti, ker ni dvoma, da je bil že toliko pijan, da ni več mogel poznati, koliko kaže ura. Tako se je vse vršilo in nič drugače. Javnost naj sedaj razsodi, koliko je vredno »Jutrovo« poročilo.

Ako se vprašamo, zakaj se je vse to gođilo, bomo dobili jasen odgovor: zato, da se naši ljudje plaše in tako, če le možno, zatre naše izobraževalno delo. Sokoli so tako svobodoljubni, da delajo s polno paro proti temu, kar ni po njihovem kopitu. Javnost bo strmela, da je tukajšnje sokolsko učiteljstvo storilo famozen sklep, najhujše kaznovati vse one šolske otroke, ki bi se udeležili kakih društvenih prireditev; zaradi lepšega, da se fin-gira pravi namen, se otroci ne smejo udeleževati tudi sokolskih prireditev. Ker je ta sklep protipostaven, čujemo, da je šla pritožba na prosvetni oddelek v Ljubljano, ki pa pritožbe še danes ni rešil. Tako naj se torej že šolska mladina odvrne od naše izobraževalne organizacije, izvenšolska mladina pa z napadi in poboji. Kako svobodomiseln!

Med ljudstvom vlada velika ogorčenost radi navedenega postopanja tukajšnjih orožnikov. Pri aretaciji so naši fantje točno pojasnili, kdo je napadel, kdo izzival: ali ni

bila dolžnost orožnikov takoj krivce aretirati in jih konfrontirati? Aretilaj so pa le naše fante. Eden izmed orožnikov je drugi dan izjavil, da bi bilo napadalca težko aretirati, češ kdo ve, kje so bili že v Gor. Planini. Takšen je izgovor, če orožnika spraviš v zadrego! Povdarjamo, da so bili napadalci še dolge ure potem v gostilni pri Rusu, rjoveli in kalili nočni mir, pa jih niso aretirali in jih zasilili. Pride še hujše. Par dni po atentatu je orožnik Miklavčič zasilil enega naših fantov. Ta je seveda povedal tako, kakor je resnica. Njegova izjava je porazna za Sokole. Miklavčič, sam Sokol in Orjunaš, je pihal od jeze in strahu pred resnico. Zapisnika ob tem zaslišanju ni hotel sestaviti. Nad fantom je kričal in ga hotel oplasiti. Ker je ta fant slučajno uslužben na neki parni žagi, mu predstojnik tukajšnje orožniške postaje Miklavčič zapije: Vedi da je tovarna, kamor hođiš ti delat, v sokolskih rokah, ako jaz rečem le eno besedo, boš takoj odpuščen. Nato orožnik Miklavčič rohneč vdari še ob mizo in reče: Ne bojim se sto farjev, pa tudi ne župana; če bo imela občina takega župana, bo država ubožala. Nato zažuga fantu naj nikomur o tem ničesar ne omenja. Ali si moremo misliti večji pregrešek v službi, kakor ga je s tem zagrešil orožnik Miklavčič! Tako govoriti vpricho nedoraslega fanta! To naravnost vpije po disciplinarni preiskavi!!!

Mi pa kar najodločneje protestiramo proti takemu postopanju orožnika Miklavčiča in pozivamo višjo orožniško komando, da uvede proti Miklavčiču najstrožjo preiskavo, pa naj ne pošlje preiskovat one osebe, ki je zadnjič preiskovala Miklavčičevo delovanje, to je bila oseba, ki je v intimnih odnosih z Miklavčičem. Mi zahtevamo red in pravico na naši orožniški postaji! Saj tudi ostali orožniki ne morejo že več prinašati in gledati kako Miklavčič tepta pravico, o tem bi med drugim baje veliko vedel povedati orožnik, ki je nedavno zapustil Planino.

Mi se le čudimo, da more Miklavčič očitati našemu županu, da bo on državo oškodoval. Ali pozna Miklavčič onega orožnika, ki je nedavno mlo prosil notranjega ministra, ki se je mudil v Planini, naj mu podari nekaj tisočakov, da mu bo mogoče gosposko živeti? Minister mu jih je dal, čeprav je bil denar namenjen za oškodovanje po povodnji. Hm, država ni Miklavčič!

Povedali smo le nekaj, kar se godi v Planini pod orožnikom Miklavčičem, poklicnim čuvajem pravice, redu in miru. Oblast zgani se in naredi temu konec, sicer utegne ljudska nevolja skipeti!

Ježica pri Ljubljani. V soboto 3. t. m. se je vršil v društvenem domu zaupni sestanek pristašev SLS. Na sestanku je poročal g. dr. Brejc. Njegovim poljudnim izvajanjem o razvoju političnih dogodkov v sedanjem belgrajskem parlamentu, zlasti še o sedanjih vladnih krizi, so vsi navzoči z napetim zanimanjem sledili. Sestanka so se udeležili kljub utrujenosti po težkem dnevnem delu domala vsi naši volivci, kmetiki kakor delavski, ki vsi odobravajo odločno borbo Jugoslovanskega kluba za pravice slovenskega naroda in ki so tudi pripravljeni še vnaprej podpirati z vso vztrajnostjo delo naših poslancev, da pride naš narod do svojih pravic, ki mu gredo po božji in človeški postavi.

Koroška Bela je bila zopet v nevarnosti. V nedeljo dopoldne je nastal ogenj v hiši Ivana Noč štev. 42, ki je isto popolnoma upelnil. Le hitri pomoči se imamo zahvaliti, da se ogenj ni razširil še na druga poslopja, ki so prav v bližini. Škoda je precej velika, kritja pa nič, ker posestnik baje ni bil nič zavarovan. Posestniki zavarujte svoje imetje! Ne bodite tako nespametni!

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. Dne 1. maja t. l. je potekla toča velik del ljutomersko-ormoških vinogradov. Tudi severni del Medžimurja je močno prizadet. Poškodovani so obnem sadonosniki in žitna polja.

Dnevne novice.

— **P. Angelus Mlejnik** je iz Rima imenovan za vizitatorja obeh Poljskih frančiškanskih provinc; v nedeljo je odpotoval na vizitacijo, ki bo trajala več mesecev. Srečno pot med brate Poljake!

— **Šentviška orlovka srenja** je svojo prireditve preložila na prihodnjo nedeljo 11. maja. Spored je na kratko sledeči: Po prihodu opoldanskih vlakov zbirališče na kolodvoru v Vižmarjih. Potem se razvije sprevod z jeseniško godbo na čelu in domačimi trobentači.

— **Širote reducira**jo. Sarajevski listi poročajo, da je bil zaradi pomanjkanja v državnem dečjem domu v Reljevu odpuščen 13 letni Božo Rakić. Dečka so potom sarajevske policije poslali k materi, a ta, sama brez vsega imetja, se je nekam skrila ter bi bil deček na cesti, da se ga niso usmili redarji ter ga sprejeli na stražnico in nasitili. Kakšen režim je to, da ne more drugače živeti nego od grižljajev, ki jih trga sirotam od ust?

— **Spremembe pri oddelku socijalne politike** v Ljubljani. Premeščeni so: pisarniški oficijal Stanko Tome v ortopedski zavod v Belgrad, pisarniški oficijal Alojzij Mramor v ministrstvo socijalne politike v Belgrad, Piesković Rudolf k inspekciji parnih kotlov v Vel. Bečkerek, pisarniški oficijal Leopold Puhar, pisarniški kancelist Alojzij Jakulin in pisarniški oficijant Josip Pregelj v invalidski zavod v Surdolico, pisarniški oficijant Alojzij Kovač v invalidski zavod v Zemun, statističar Karl Golia je vpo-klican v centralni statistični urad v Belgrad. Reducirani so: pisarniški adjunkt Fr. Albrecht in pisarniški oficijal Janko Lapajne, nadalje so reducirani Tajner Franc, Leber Albin in Bračun Alojzij kot sluga ter bodo nameščeni kot hišniki (pazikuče).

— **Dvig sekvestrov.** »Uradni list« z dne 5. maja objavlja med Avstrijo in Jugoslavijo sklenjene konvencije, med katerimi se nahaja tudi sporazum o dvigu sekvestrov.

— **Posetnikom severnega Primorja.** Kdor namerava posetiti naše severno Primorje, naj se obrne prej na klub »Kraljevič« v Zagrebu (Produljeni Pejačevićev trg br. 25 a), kjer dobi brezplačno vse potrebne informacije.

— **Velik požar** je izbruhnil 4. t. m. ob eni uri zjutraj na Malem Lipoglavu pri Šmarjena (Šmarje—Sap) pri Totajevih in uničil skedenj, kozolec, svinjak in štiri svinje, žitno shrambo z žitom vred in vse poljsko in gospodarsko orodje (in nekaj strojev), ki ga je gospodar imel v teh poslopih. Požar se je dotaknil poslopij ondotnega župnišča, posrečilo pa se je marljivemu gašenju kmetov, ki so prišli na pomoč, da so požar lokalizirali. Ker pa je škoda več sto tisoč in zavarovalnina le 2000 Din, se znane in prijatelji prosijo, da v tem kritičnem položaju priskočijo pogorelem na pomoč. Morebitni darovi naj se pošljejo na župni urad »Lipoglav«, pošta Šmarje—Sap. Pomagajte!

— **Stolica za botaniko** na belgrajski univerzi. Na belgrajski univerzi je razpisan natečaj za docenta botanike na modroslovni fakulteti.

— **Belgrajsko pevsko društvo** v Oxfordu in Londonu. Oxfordski vseučiliški pevski zbor je povabil Belgrajsko pevsko društvo, da pride v Oxford in priredi tamkaj koncert. Društvo odpotuje na Angleško koncem septembra t. l. Iz Oxforda pojde v London, kjer tudi priredi koncert.

— **Veliko krvoprelitje** v Vojvodini. V Lazarevcu pri Vel. Bečkereku so dobrovolj-

ci dne 1. maja vprizorili med tamkajšnjimi nemškimi kolonisti pravi pokolj. Zemlja, ki so jo doslej obdelovali kolonisti, je vlada nakazala dobrovoljcem, testvarni odlok pa še ni postal pravomočen. Dobrovoljci so si hoteli zato sami delati pravico ter so 1. maja s puškami in sekirami napadli Nemce, ki so delali na polju. 16 Nemcev je obležalo težko ranjenih, od teh 4 smrtno.

— **Ameriški časnikar** v Sarajevu. Sarajevski listi poročajo, da je prišel v Sarajevo londonski dopisnik velikega ameriškega lista »New York Times« g. Clair Price, da na licu mesta preštudira sedanje razmere v Bosni in da napiše ob 10 letnici sarajevskega atentata več člankov o Jugoslaviji za svoj list.

— **Tobačna tovarna** v Mostarju zaprta. Zaradi prevelike produkcije in slabe razprodaje tobačnih izdelkov so zaprli tobačno tovarno v Mostarju in odpustili skoro vse delavce. Obdržali so jih le toliko, kolikor jih je treba za nadziranje zalog. Obrat bodo odprli šele čez nekaj mesecev, toda v znatno ožjem obsegu kot doslej.

— **Toča in nevihta** v Zagrebu. V soboto se je vsula nad Zagrebo min okolico med hudo nevihto debela toča, ki pa ni napravila na letini mnogo škode. Naliv je pa znatno poškodoval več ravnokor popravljenih potov po zagrebški okolici.

— **Toča v dubrovniškem okraju.** Minoli petek ponoči je po celem dubrovniškem okraju pobila toča. Posebno pelika je škoda na oljkah, ki so ravno cvetele, dalje na trtah in tobaku.

— **Napis kneza Branimira.** Splitska »Nova Doba« poroča, da so v Kaštel-Gomilici našli napis, ki se nanaša na hrvatskega kneza Branimira, ki je živel v IX. stoletju. To je doslej tretji najdeni napis o knezu Branimiru. Prvega so našli v Gornjem Muću, drugega v Ninu, tretjega sedaj v Gomilici.

— **Hilendarski samostan** ni pogorel. Nedavno je prejelo naše vnanje ministrstvo od našega konzulata v Solunu poročilo, da je srbski samostan Hilendar na sveti gori Atos pogorel. Sedaj pa poročajo, da je na gori Atos res gorelo, toda hilendarski samostan je ostal popolnoma nepoškodovan. Poročilo našega konzulata je bilo preuranjeno.

Prireditve ŠENTVIŠKEGA orlovstva je preložena na nedeljo, dne 11. maja.

Prekmurje.

Demokratske stranke shod v Puceneli. Z ozirom na naše poročilo o tem shodu v štev. 99 z dne 30. aprila 1924 smo prejeli sledeči popravek: Ni res, da sem govoril v Puceneli na shodu, ki ga je priredila demokratska stranka, ampak res je, da sem imel tam le poljudno predavanje o vsakdanjih pravnih vprašanjih, važnih za kmetško ljudstvo. — Murska Sobota, 2. maja 1924. — Dr. Kovač, dež. sod. svetnik in sodni predstojnik.

Štajerske novice.

Š **Prvi maj** v Celju. Kljub temu, da so tukaj vsa večja in več manjših podjetij ta dan obratovala in kljub silnemu odgovarjanju in zasmehovanju naših članov in somišljenikov od strani raznih nasprotnikov, naj se naše proslave in spreveda ne udeležijo, je bil sprevod z godbo po mestu, posebno pa zborovanje na Babnem, dostojna in lepa manifestacija našega krščanskega delavstva, seveda onega, ki je po zavednosti in korajžju vredno svobode in majnika.

»Na Marijinem Sreut. Dvorana je bila polna. Vrstili so se govori z deklamacijami, petjem in prizori. Peli smo tako, velikonočne in druge pesmi, da nismo domačega petja prav nič pogrešali in da smo skoro pozabili, da smo tako daleč od doma na tuji zemlji...

IV.

Lintfort, 30. aprila 1924.

Zdaj, ko sem vam v zadnjem pismu malo popisal, kako na Nemškem stanujemo in jemo, naj opišem še malo javne razmere v Nemčiji.

4. maja bodo v celem rajhu državnozbornske volitve. Pri teh volitvah bo nastopilo nič manj kakor 23 strank. In še nekaj strank je naznanilo svoje kandidate, pa so bile zaradi formalnih napak zavrnjene. To že nekaj pove.

Nemčija še ni prišla po vojski do miru, ni še našla ravnotežja. Vse še vre po njej. Vsak hoče domovino po svoje reševati, in ti rešitelji se med seboj pobijajo.

Zal, tudi katoličani niso več tako edini, kakor so bili. Bavarska katoliška ljudska stranka se je ločila od centra. Poleg tega se je ocepila od njega tudi takozvana »Christlich-soziale Volks-Gemeinschaft«. Nekateri katoličani pa so prešli k nemškemu nacionalcem. »Kölnische Volkszeitung« ravno danes svari pred pretiranim nacionalizmom in zastopa popolnoma katoliško stališče zmernega in zdravega nacionalizma.

Preširno dviga glavo »Deutsche Volks-partei«, za katero stoji general Ludendorff.

Vedno predrznejše kažejo ti ljudje svoje zobe katoličanom; vedno bolj jim rastejo skomine po kulturnem boju. Katoličani pričakujejo napada na konfesionalno šolo in na cerkev sploh.

Volilni boj je dokaj miren. Je sicer veliko volilnih shodov, a nič tiste strasne agitacije kakor pri nas. Videti ni nikakih volilnih lepakov in letakov in tudi nič debelih napisov po časnikih. Smo pa mi drugačni mojstri v tem!...

Marka se je ustalila. Sicer še vedno z milijardi plačujemo kavo, žvepljenje in drugo drobnarijo, a cene se ne menjajo vsak dan, kakor je bilo to v času inflacije, ko je denar čez noč izgubil polovico veljave. To so bili res hudi dnevi; tako pravijo tisti, ki so jih preživljali.

Zdaj imajo dvojen denar, oziroma dvojno marko. Poleg prejšnjega denarja, ki je skoro ob vso vrednost, so uvedli takozvano Rentenmark, ki predstavlja vrednost zlate marke in odtehta s svojo veljavo naših 20 dinarjev. Tako vrednost ji daje garancija, ki so jo prejeli zanj Nemci s svojim narodnim premožem. — Poleg te marke pa kroži večinoma še stari denar, čigar en bilijon velja za eno zlato ali rentenmarko. Ta marka, pravim, ki je prej padala od dne do dne vedno nižje, se je zdaj ustalila. En bilijon ena marka: pri tem je ostalo. Prej je imela še manjšo vrednost. Gospod Tensundern mi je pokazal velik poln žakelj samega denarja — brez vrednosti.

Revščina je zdaj na Nemškem mnogo. Bilo je še mnogo hujše. Eno leto menda niso drugega jedli, kakor neke vrste korenje. Zdaj se je za dokaj zboljšalo; jesti ne manjka, samo drago je. Pred vojsko je vladalo tukaj veliko blagostanje; zdaj pa je veliko zdihovala o slabih časih. Bogastva je tudi še zdaj veliko, — a samo v rokah nekaterikov. Nikjer se menda ne čuti razlika pred kapitalizmom in proletarijatom kakor tukaj. Lastniki tukajšnjih rudnikov morajo imeti ogromno bogastvo. Tukaj v Lintfortu, na levem bregu Rena, kjer to pišem, je nova ceha (rudnik) — najbolj zahodna točka industrijskega ozemlja. Delavcev je 5—6000, vsega prebivalstva pa okoli 15.000. V nekaj letih je nastalo sredi ravnega polja, kjer je stalo prej nekaj kmetij, nova velika naselbina: kakih 500 novih hiš. Vse to je last rudnika samega; vse je sezidal v nekaterih letih sam. In tako je še marsikje drugod. Delavci imajo pa pri tem bogastvu tako plačo, da komaj životarijo.

Kakor znano, je industrijsko ozemlje (Porurje) zasedeno od Francozov in Belgijcev. Tukaj, kjer sem doslej hodil, vidim povsod belgijske vojske. Imajo čudne kape: po čelu doli do oči jim maha cofek, prišit na kapo, da je skoro smešno videti. Kakoga črnega vojaka, o katerih smo slišali, da so tukaj, še nisem videl. — Da ta tujski pritisk Nemci težko prenašajo, to je razumljivo. Posebne sile jim pa pod tem francoskim »jarmom« ni. Ko bi se Slovincem na Goriskem in Koroškem tako godilo, bi bili lahko veseli! Francozi in Bel-

gijci imajo v svoji upravi železnice ter nadzorstvo nad rudniki in uradi. Več kot pet ljudi se ne sme zbirati na cesti, njim je treba naznaniti vsak shod in prireditve, drugega hudega pa ni. Sprva je bilo pač hujše, Francozi so delali bolj po fašistovski, a zdaj Nemci francoske pesti ne čutijo več tako silno. Nemške zastave se smejo izobešati, nemški napisi seveda povsodi, le sempitja je kak francoski in angleški lepak, in tudi volili bodo v zasednem ozemlju za nemški Reichsrat tako kakor po častili državi. — Iz tega je razvidno, da tako hudo ni. To se mora pustiti Nemcem: Kričati in braniti se znajo! In zakaj bi ne kričali? Vsak pameten človek si pomaga, če mu ni kaj prav, kakor si ve in zna. Samo mi Slovenci ne znamo niti kričati... Zato znamo pa kaj drugega tem bolj. Kaj, tega mi ni treba praviti, pa si tudi zapisati ne upam, da mi častilo uredništvo ne prišteje mojega dopisa. A to je resnica: Kadar nas že prav hudo davijo, takrat malo zastokamo, — a samo toliko, da nas nobeden izven naših mej ne sliši; potem pa je zopet vse tiho in veselo kramljamo med seboj naprej... Kje pa je vendar tista spomenica, ki smo jo že davno sklenili sestaviti in odposlati na društvo narodov ter apelirati na čut pravičnosti vsega civiliziranega sveta — če ga je tega čuta še kaj! — Zaradi krutih krivic, ki se nam gode? O, krivi so nam naše usode tuji nasilniki, — a krivi smo si je deloma tudi sami...

Slovenus Viator.

Po sv. maši, katero je daroval v Janičevi kapeli del. tajnik A. g. Munda, je otvoril manifestacijsko zborovanje delavnega ljudstva tov. strok. tajnik Gajšek. Za njim sta govorila še tov. Munda in dr. Hodžar. Vsi govorniki so želi za svoja navdušena izvajanja in stvarne misli veliko odobravanja zborovalcev. Popoldne se je vršil vrtni koncert in prijateljska zabava na Janičevem vrtu. Prišlo je poleg delavstva tudi veliko kmečkega ljudstva in meščanov. Vsi, ki so delovali proti naši proslavi, posebno še gg. podjetniki, ki so zapovedali ta dan delo, so bili poraženi. Živelo naše zavedno delavstvo in njega prijatelji!

Š Zupnijski izpit so 1. maja srečno prestali v kn.-šk. pisarni v Mariboru sledeči gospodje kaplani: Janez Kljun, kaplan v Št. Ilju pri Mislinju. Alojzij Pichler, kaplan v Loki pri Zidanem mostu. Ferdo Pohraški, kaplan v Starem trgu pri Slovenjgradcu. Alojzij Skuhala, špiritual v Mariboru. Jurij Winter, kaplan v Beltincih, Prekmurje.

Š Profesor — razgrajal in pretepač. Dne 1. maja zvečer smo v Celju imeli zopet enkrat priliko opazovati, kako globoko je padla demokratska inteligenca. V kavarni Evropa je bila zbrana večja družba Celjanov okrog odličnega našega somišljenika. Tu priložnosti v kavarno gimnazijski profesor Miklavž Omerza, znani organizator gimnazijske napredne mladine in se kakor pobesnel zažene proti omenjeni družbi, ker je v njej med »klerikalci« opazil nekega naprednega profesorja. Tako nezaslišanost, naprednjak pa v družbi »klerikalcev«, je demokratskega petelina Omerzo tako razburila, da je začel vpiti nad svojim tovarišem, ga obkladati s psovskimi in ga naposled udaril po ustih. Po nato sledečem ostrem nastopu med obema profesorjema navali Omerza na uglednega našega somišljenika, ki je bil povzročil njegovo besnost, ker je sedel demokrat v njegovi družbi. Zopet se je vtila iz profesorjevih ust cela ploha neklasičnih psov, preden pa je mogel doseči cilj svoje jeze, prevrgel se je po kavarni in prevrgel pri tem še dva druga gosta. Tedaj plane k prof. Omerzi neki delavec, ki se mu je njegovo početje zdelo že preneumno, ga vzdigne in nese proti vratom, da ga položi na cesto. Dičnega profesorja so sicer pri vratih rešili nekateri sokolaši iz trdih delavskih pesti, ne bodo pa oprali njegovega nedostojnega vedenja. Celjskim demokratom častitamo, da imajo v svojih vrstah take »junake«, pomilujemo pa našo mladino, ki ima take vzgojitelje.

Š Akademija središke orliške srenje. Središka srenja je priredila dne 21. aprila t. l. s sodelovanjem Orlov sred. odseka v Ormožu svojo prvo akademijo. Videlo se je, da so se Ormožani zanimali za to prireditev, ker so dvorano skoro docela napolnili. Spored je bil zelo pester in obilen, zato sem nestrno pričakoval začetka. Prva točka je bila petje orlovske himne. Govor srenjske predsednice (A. Lesjak) je ugalaj. Sledila je deklamacija »Pesem Makabejskih bratov«. Potem so sledile proste vaje Orlic. Sred. mladenke so pokazale, da ne spe, ampak vztrajno delajo in vežbajo. Nikakor nismo pričakovali kaj takega od ormoških gojenk, zlasti je bila zelo simpatična najmanjša. Slediti bi imele vaje Orlov na bradlji, a prej še je nastopil sred. č. g. kaplan ze zelo učinkovitim govorom. Na bradlji sta nastopili dve vrsti: nižja in višja. Prvačil je R. Jakl, vendar tudi ostali niso zaostajali za njim. Zelo srčkani so bili konjički sred. gojenk. Vaje s palicami so se dobro izvajale. Tri dobe »češke zemlje« so lepe simbolične vaje. »Pesem Orlič« se je zelo pravilno deklamiralo. Sred. Orli delajo vztrajno, kar so zlasti pokazali s svojimi skupinskimi vazami. Spešič T. ima res lep glas zlasti za deklamacije. Po simboličnih vajah sred. Orlic na petje so zaključili vaje sred. Orli na drogu. Tudi tu sta nastopili dve vrsti. Vaje višje vrste so bile res vratolomne, pa tudi uspešno izvedene. — Sred. orliška srenja je s to akademijo stopila v javnost z velikim uspehom.

Maribor. »Lepega zvona glas, Seže v deveto vas — Zato naročite »Zvonoglas.«

Koroške novice.

k Za župana v Selah je bil na velikonočni ponedeljek z veliko večino glasov izvoljen Ferdinand Pristovnik, krojaški mojster.

k Smrtna kosa. V Šmihelu je umrl posestnik Lorenc Lohnik, pd. Kogelnik, splošno spoštovan mož, ki je bil zlasti velik dobrotnik zapuščenih otrok. N. v. m. p.!

Primorske novice.

p Nove nakane proti slovenski službi božji v Trstu. »Edinost« poroča, da je v Trstu že nekaj tednov v teku silna akcija, da se odpravijo v mestu vse slovenske cerkvene pobožnosti. Kot argumenta se poslužujejo statistike zadnjega ljudskega štetja, po kateri je v Trstu jako malo Slovencev, a še večine teh je občevalni jezik italijanski. Sploh pa da znajo vsi Slovenci, ki žive v Trstu, vsaj za silo italijansko. Italijanski zagrizenci so torej tudi škofu dr. Fogarju že za vratom, da ga prisilijo, da požene Slovence iz cerkve. A topot jim pšenica pač težko pojde v klasje.

Trganje, revmatizem zdravi najbolje Reumatism, ker naglo in sigurno učinkuje. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu. Za Ljubljano in okolico se pa dobiva v lekarni Leustek.

Ljubljanske novice.

PRESKRBA LJUBLJANE Z ELEKTRIKO

Včeraj zvečer je predaval v dvorani mestnega magistrata o tem zlasti za ljubljansko mestno občino vevlažnemu predmetu g. inženir Sbrizaj, generalni inšpektor voda.

Zborovanje je priredilo inženersko združenje, v čegar imenu je pozdravil g. predavatelja inž. Milan Šuklje, predsednik združenja in tajnik Zveze industrijscev.

G. inženir Sbrizaj je uvodom svoje ga predavanja podal številnim odličnim obiskovalcem zborovanja nazorno sliko o vseh projektih, ki obstoje doslej za izrabo saveške vodne sile počenši od Kranja doli do Krškega. V jedrnatih besedah je očrtal vsak projekt posebej glede množina vode in njene sile in glede za izrabo teh vodnih sil potrebnih tehničnih naprav. Ker tozadevne številke zanimajo v prvi vrsti pač le strokovnjake, jih ne bomo navajali posebej, omenimo pa naj, da obstoje že od časov bivšega deželnega odbora nekateri projekti, ki so še danes porabni v gotovih točkah. Nekaj projektov se je izkazalo neizvršljivih zaradi geološke strukture, drugi zopet zaradi težkoč, ki bi jih bilo treba premagati valed bližine tira Južne železnice v ozki in stisnjeni saveški dolini od Laz do Zidanega mostu, nekateri projekti pa za Ljubljano ne pridejo v poštev zaradi velike oddaljenosti. Najvažnejši dosedaj več ali manj podrobno izdelani načrti so izdelani za Medvode, za Tacen pod Smarno goro, Laze, Sava (kraj), Trbovlje (tri stopinje), Radeče, Pijavsko in Krško. Vsi ti projekti računajo z vodno silo od 5—15 tisoč konjskih sil vsak.

Po kratkem opisu in strokovnjaški oceni vsakega izmed navedenih projektov je prešel g. predavatelj na podrobnosti projektov pri Medvodah in pri Tacnu kot za Ljubljano najvažnejša. Pri tej priliki je predložil svoj izviren načrt, ki gre za tem, da se vodna moč Save pri Medvodah in pri Tacnu združi. Združena vodna moč bi dajala nad 11.000 konjskih sil, dočim je preračunana vodna moč pri Medvodah le na 5500 konjskih sil. Združiti bi se dala ta velika vodna moč z napravo okoli 6 km dolgega dovodnega kanala in kratkega rova, pomnožili pa bi jo lahko z akumulacijo vode v okroglo 50.000 kubičnih metrov obsegajočem rezervoarju, ki bi bil zgrajen na sedlu med obema vrhovoma Šmarne gore. Take naprave že imajo drugod, pri nas pa bi to bilo nekaj novega. Ta akumulacija vodne sile na Šmarni gori bi napravila posebno kalorično rezervno centralo nepotrebno. Tudi stroški združitve obeh saveških stopinj pri Medvodah in pri Tacnu ne bi bili previsoki. Znašali bi okoli 15 milijonov več kakor je proračunanih stroškov samo za centralo v Medvodah, pridobitvenih pa bi bilo nad 100 odstotkov vodnih konjskih sil. Dočim računa g. predavatelj stroške za 1 konjsko silo pri Medvodah na 910 zlatih dinarjev, bi znašali stroški zal konjsko silo po njegovem predlogu nekaj nad 500 dinarjev.

Končno je podal g. predavatelj še pregledno sestavljeno primerjalno tabelo z vsemi potrebnimi številčnimi podatki o vseh projektih.

Ko je še v par krepkih in popolnoma utemeljenih besedah ožigosal popolnoma napačno razumevanje pojma rentabilnosti, kakor se žalibog to prakticira še vedno pri nas, in ko nam je predložil pametno industrijsko politiko mesta Karlovca, ki se danes ravno vsled velikopotezne zasnovane preskrbe z obratno silo lepo razvija v malo industrijsko centralo, je zaključil svoje predavanje z iskreno željo, da tudi Ljubljana dobi čimprej prepotrebno električno silo.

Predsednik inž. Šuklje je s toplo zahvalo g. predavatelju zaključil povsem vspel sestanek.

lj Štiridesetletni jubilej »Slavca«. Pevsko društvo »Slavec« je v soboto in nedeljo slavilo štiridesetletnico svojega obstoja. »Slavec« delovanje je tesno združeno z narodno probujo po l. 1883. Iz vrst delovnega ljudstva, nacionalno vzbujenega, je izšel in je svojo nalogo, buditi Slovence k narodni samozvesti, tudi sijajno izvrševal. V romantični, prelepi dobi našega narodnega življenja, je »Slavec« sijajno vršil svojo nalogo, dokler ga razvoj v našem bujno se razvijajočem glasbenem življenju ni prehitel. Zdelo se je, da je »Slavec« svojo lepo zgodovinsko nalogo že preživel in da bo mogel pokazati samo še na svojo lepo preteklost. Toda, njemu na čast povedano, se je v najnovejšem času začel tudi v umetniškem oziru dvigati in je s tem pokazal, da ne spada med staro pevsko šaro, marveč je razumel svojo novo nalogo, da v plemeniti tekmi z drugimi ljubljanskimi društvi pomaga polagati nove in trdne temelje slovenske pevske umetnosti. V soboto zvečer je s svojim koncertom to dokazal. V nedeljo se je vršilo v dvorani »Narodnega doma« slavnostno zborovanje, ki so se ga udeležili poleg zbora »Slavca« tudi ljubitelji pevske umetnosti od blizu in daleč. Zaslužni in marljivi predsednik »Slavca« g. Ivan Dražil, je otvoril slavnostno zborovanje s pristrnim pozdravom na odlične zastopnike pevske družbe in korporacij ter oblasti, ki so počastili »Slavca« s svojo navzočnostjo, med katerimi

navajamo samo velikega župana g. dr. Šporca, g. generala Stojanovića, g. generalnega konzula dr. Beneša, zastopnika Zveze hrvatskih pevskih društev Nikole Fallerja in predsednika pevskega društva »Sloboda« iz Zagreba. Društveni predsednik Dražil je v svojem poročilu podal v kratkih oblikih »Slavec« zgodovino. »Slavec« ni samo gojil doma med Slovenci vno za slovensko pesem in budil s slovensko pesmijo narodno zavest, marveč je ponesel slavo slovenske pesmi tudi med Čehi in brate Hrvate. Društveni predsednik je bil tudi med ustanovnimi člani društva in vodi društvo celih 32 let. Dobro je ukrenil odbor, da je povodom 40 letnice odlikoval svoje najvztrajnejše člane, med katerimi omenjamo g. Mateja Oblaka, ki je že 30 let član »Slavca«. Društveni predsednik je prebral številne brzojavke, ki jih je prejel »Slavec« ob svojem 40 letnem jubileju. Predsednik Zveze kulturnih društev dr. Jug je čestital »Slavcu« v imenu zveze, žal je bil njegov govor ponesrečen, ker je bil njegov pozdrav bolj političen kakor kulturni. Zelo lepo se je pa spominjal Slavčevega jubileja predsednik hrvatske »Slobode«, ki je med viharim odobravanjem navzočih povdaril, da gojijo Hrvati pevsko umetnost, ožarjeno z ljubeznijo do svojega naroda, izključujejo pa v njej politiko. G. Wagnerju so navzoči priridili prisrčne ovacije. Predsednik Trgovskega društva dr. Windischer je v svoji lepi čestitki omenil, da je bil »Slavec« hkrati tudi zibel slovenski trgovski organizaciji »Merkur«. Dr. Švigelj je pozdravil v imenu Zveze pevskih zborov, v imenu »Ljubljane« pa njen predsednik Smodej, ki je za svoje izvajanje žel buren aplavz. Po slovesnem zborovanju so navzoči obiskali »Slavec« razstavo, ki je bila prav bogata in je vzbujala v obiskovalcih lepe spomine na dobo našega narodnega probujenja in lepo »Slavec« preteklost. Udeležniki te lepe slavnosti so bili na pred Narodnim domom fotografirani.

lj Iz seji magistratnega gremija, ki se je vršila v petek, dne 2. maja ob šestih zvečer v mestni posvetovalnici, poročamo sledeče: Župan poroča, da je sistril sklep magistratnega gremija glede ukinitve 40 stojnic. Podelje se koncesije: Anton in Ivan Kane, drogerija, koncesiji za prodajo strupov in za izdelovanje, prodajo tvarin in preparatov, namenjenih za zdravila, Fran Rebernak, Poljanska 59, koncesija za podkovo kovaštvo, Marija Logar, Gosposvetska 13 za izkuharski obrt. — Uporabna dovoljenja se dovolijo: Josip Bergmanu, Poljanska cesta 87, prizidek k tovarni. Ljubljanski dvor, severni trakt poslopja. Rudolf Bunc, vila na Bičevju št. 6. — Stavbna dovoljenja se izdajo: Fran Ravnihar, Linhartova ulica 25, sušilnica za les; Marija Wessner, Kolodvorska ulica 20, kanalizacija; Antoniji Keršič, Celovška cesta 64, kanalizacija; Malhapa, Šubičeva ulica 3, skladišče; Osvald Pengov, Karlovska cesta 19, gospodarsko poslopje; A. Pleško, nova hišica, Vrstovškova ulica 20; A. Škraba, Črna vas 48, nova hišica; Martin Javornik, Novica 40, nova hišica; Ivan Gregorc, Gregorčičeva ulica 11, vrtna hišica; Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica 6, prizidek; Produktivna zadruga knjigovozov, Gajeva ulica 2, trgovski lokal; Ludovik Gerkman, Sv. Petra cesta 71, izložba; Makso Ferjan, Zvonarska ulica 7, povečava delavnice (proti preključu); Kolinska tovarna, ograja; Andrej Belič, Kavškova cesta 94, ograja; More Emil, Martinova cesta 11, ograja; Ivan Bonač, Čopova ulica 16, povečava tovarne; Alojzij Založkar, Einspielerjeva ulica 15, drvarnica; Fran Mihelič, Kolodvorska ulica 43, gospodarsko poslopje; Ranzinger, Cesta na južno železnico št. 7, prizidek k vili; Vonderschmidt, Beber 13, prizidek k hiši; Makso Sever, Gosposvetska cesta 5, skladišče, se odkloni iz zdravstvenih ozirav, obstoje pa tudi privatnopravni ugovori. — Ravatelj Vole predloži razne račune za znesek 1.116.000 Din, ki se odobre. — Tržni nadzornik Plemelj predlaga, da se odklonijo prošnje: Peter Picelj, pekovski mojster, Rečna ulica 3, paviljon za prodajo kruha in peciva na Vodnikovem trgu; Franc Stele, Pred škofijo 16, prostor na Pogačarjevem trgu za prodajo lončene posode; Franca Zupančič, Dolenjska c. 14, prostor v kmečki vrsti na Vodnikovem trgu; Marija Stele, prodajalka lončene posode, Pred škofijo 16, lopa za prodajo lončene posode na Vodnikovem trgu; Ana Plesec, Sv. Petra cesta 49, prodaja masla, medu, jaje itd. na vozičku; Lucija Čebul, soproga užitinskega paznika, Cegnarjeva ulica 6, prodaja jaje, masla, sadja itd. na Vodnikovem trgu; Andrej Vrhove, mesarski pomočnik, Poljanska cesta 50, mesarska stojnica; Ivan Primožič, sejmaz z manufakturnim in galanterijskim blagom, Komenskega ul., prodaja sadja in živil v kmečki vrsti; Ana Vičič, soproga mag. uradnika, Jurčičev trg, prodaja južnega sadja na Vodnikovem trgu; Znidaršič Marija, soproga pošnega sluga, Linhartova ulica 14, prodaja perutnine, jaje in deželnih pridelkov na Vodnikovem trgu; Margareta Žitnik, soproga uslužbenca juž. žel., Resljeva cesta 29, prodaja sadja in poljskih pridelkov na stojnici; Franc Toplišček, 75 odstotni invalid, Stari trg 5, prostor na Pogačarjevem trgu za prodajo živil; Marija Mežnar, zasebnica, Karlovska cesta 14, stojnica na Pogačarjevem trgu za prodajo kruha in živil; Josipina Marković, soproga čevljarja, Dunajska cesta 43, prostor na Pogačarjevem trgu za prodajo sadja in jestvin; Marija Jerman, soproga sluga davč. obl. Vodnikov trg, prodaja sadja, živil itd. v kmečki vrsti na Vodnikovem

trgu. Mesarjema Josipu Jager in Francetu Levcu se je odkazal prostor za prodajo mesa. Stojnica Korenove se nakaže invalidu postreščku Ivanu Pevcu. Ivanu Janežiču, vrtnarju iz Mengša, se dovoli prodaja cvetlic na Vodnikovem trgu. — Poročilo o gospodarskem referatu, ki ga je podal v gremialni seji magistratni nadsvetnik g. Jančigaj, priobčimo posebej.

lj Katehetom. V sredo, dne 7. maja, mesečni sestanek ob petih popoldne. 1. Razgovor o počitniškem kongresu v Mariboru. 2. Določitev sporeda za III. prejem sv. zakramentov. (Prav je, če so navzoči zastopniki vseh šol.) 3. Referat kateheta M. Vilfana: Abstinenco in protialkoholno delovanje katehetov med šolsko mladino. 4. Slučajnosti.

lj Umrli so v Ljubljani: S. Roza Evtropija Horvat, usmiljenka, 23 let. — Terezija Poljanec, bivša poljska delavka, 56 let. — Alojzija Grušovnjak, zasebnica, 48 let. — Boris Rožkar, sin železn. uslužbenca, 1 mesec. — Ivana Rathey, gostilničarjeva žena, 50 let. — Terezina Verbaj, žena umirovlj. tiskar. niškega ravnatelja, 67 let. — Ivan Golob, kovačarjev sin, 34 let. — Rudolf Ravnik, sin tovarn. delavca, 20 let.

lj Dražba košnje mestnih zemljišč. Dne 8. maja 1924 ob devetih se odda v najem za leto 1924 košnja mestnih travniških parcel na ljubljanskem Gradu in dve košnji na Lovici oziroma v Kozelji. Zbirališče interesentov na Grajski planoti.

Zahvala iz Niša.

Za Veliko noč je poslal prevzvišeni gospod knezoškof dr. Karlin iz Maribora v Niš cerkvena oblačila, katera so v veliki meri pripomogla, da se je velikonočna slavnost tako lepo izvršila. S tem je pokazal, kako on praktično razumeva delovanje duhovnikov in katolikov v južnih krajih naše skupne domovine, kjer je pomanjkanje na vsem, a dela tako mnogo.

Niški katoliki se mu najudaneje zahvaljujejo.

Ko bi prijatelji v Sloveniji vedeli, s kakim zanimanjem opazujejo pravoslavni bratje delovanje katolikov, kako priznavajo požrtvovalnost naših tuk. duhovnikov in pričakujejo od katolikov na vseh poljih nekaj popolnega, izrednega, v kolikih krajih čaka na stotine in stotine raztresenih katolikov zaman duhovnika, da jim pokrsti otroke, da jih bodri k nadaljnjemu življenju, ne govoreč o poslednji potnici, ki je večinoma nemogoča, gotovo bi z večjim zanimanjem in raznovrstnimi podporami prišli maloštevilnim delavcem tu na pomoč. — Niški katoliki.

Prosveta.

pr Na petkovem koncertu Glasbene Matice v Ljubljani v Unionski dvorani igra orkester orkestralnega društva Glasbene Matice, pomnožen z nekaterimi člani opernega orkestra 3 sinfonične skladbe za godalni orkester. Kot prva je na sporedu Nielsenova suita. Nielsen je po rodu Danec, ravnatelj konservatorija v Kopenhagenu. Iz njegove suite izvaja orkestralno društvo začetni in sklepni stavek. Uvodni stavek je zelo kratak in je zgrajen iz ene misli, ki je baladno zabavna. Ta misel uvaja tudi sklepni stavek, ki pa je zelo živahnega značaja ter komponiran v prosti sonatni obliki. Nato sledi suita slavnega Rusa Rebikova, ki kot skladatelj predstavlja čustveno ožnost ruske duše, vaje trpljenja, bridkosti in krivic, katere sprejema brez ugovora in jih potem v lastno tolažbo potoži drugim. Kdor pozna to čustvenost ruske duše, bo lahko razumel teh pet skladbic, ki jih je izdal Rebikov pod imenom »Večerna zarja«. Tretja točka je suita Francoza Vincenta d'Indy: Karadee, ki jo je napisal k istoimenski drami. Prvi stavek je peterodelen: Prvi del ima značaj koračnice, drugi je počasnejši in širši v zvoku ter konča z vprašajočim motivom roga. Tretji del je kratak Intermezzo za pihalni kvartet (klarinet, fagot in 2 rogova), četrti del je kulminacija celega stavka, ki je izražena z mogočnim, a tragično zvonečim motivom. Peti del je sklpna točka prvega stavka. Drugi stavek je lirčna pesem, tretji stavek pa je plesnega značaja in nas spominja na ljudsko veselico, katero pa pretrgajo na enkrat ostri sklepni akordi. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

pr Finžgarjev »Divji lovec« v Mariboru. V torek, dne 6. maja se ponovi »Divji lovec« v Narodnem gledališču in gostuje gospod režiser Danilo iz Ljubljane v ulogu ritarja Zavrtnika, katero ulogo prištevata med svoje najljubše.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Ponedeljek, 5. maja: »Doma«. Red A.
Torek, 6. maja: Zaprto.
Sreda, 7. maja: »Ana Karenina«. Red B.
Četrtek, 8. maja: »Cezar in Kleopatra«. Red D.
Petek, 9. maja: Zaprto (generalna vaja).
Sobota, 10. maja: »Izgubljene duše«. (Premijera.) — Izven.

Nedelja, 11. maja: »Izgubljene duše«. Izven.
Ponedeljek, 12. maja: »Doma«. Red C.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Ponedeljek, 5. maja: Zaprto.
Torek, 6. maja: »Poljub«. Red C.

Sreda, 7. maja: »Carjeva nevesta«. Red F.
Četrtek, 8. maja: »Faust«. Gostuje gosp. Roman Lubinecki. Red E.
Petek, 9. maja: Zaprto.
Sobota, 10. maja: »Madame Butterfly«. Gostuje gospod Roman Lubinecki. Red B.
Nedelja, 11. maja: »Gorenjski slavček«. Ljudska predstava. Izven.
Ponedeljek, 12. maja: »Carjeva nevesta«. Red D.

Abonente Narodnega gledališa v Ljubljani opozarjamo na spremembo abonmajev pri opernih predstavah. Pri večerajšnji objavi vrstni red predstav abonmajev ni bil pravilno označen in prosimo p. n. abonente, da vzamejo na znanje danes objavljeno razporeditev.

Hudožestveniki v Ljubljani Po ravno kar dospeli vesti se vrši gostovanje Hudožestvenikov za en dan kasneje tako, da bodo predstave v sredo, dne 14., četrtek 15. in petek 16. majnika. Skupina Hudožestvenikov šteje 24 oseb. Na čelu stoji prvakinja grupe znamenita umetnica Germanova, predstavnik grupe pa je gospod Šarov. Ostali člani so sledeči: g. Masalitinov, ga. Krasnopoljskaja, g. Pavlov ga. Grečeva, g. Komisarov, g. Sierov, ga. Križanovskaja, g. Arhangelski, ga. Škrjadina, g. Vyrbuv, dalje g. Vasiljev, ga. Sekuvičeva, g. Andrejev ga. Holostova, gna. Bahareva in Vlaševa, g. Zierick, g. Bogdanov, gna. Levickaja, gna. Dnjeprva, gna. Tokarskaja in g. Cicjanov. Predprodaja vstopnic za ta gostovanja se že vrši pri dnevnih blagajni v opernem gledališču. Pri zunanjih naročilih naj se pridene tudi denar za vstopnice.

Gostovanje tenorista gospoda Romana Lubinečkega v naši operi. V četrtek in v soboto gostuje na našem odru tenorist g. Roman Lubinecki in sicer poje vlogo Fausta v istoimenski operi in vlogo Pinkertona v operi »Madame Butterfly«. Gospod Lubinecki je zelo rutiniran pevec in ima nastupiranih preko 40 oper.

Gospodarstvo. Francoski frank.

Pred par meseci je tvoril francoski frank predmet senzacije na evropskih in ameriških borzah. Francoskega franka se je polastila špekulacija, katere so se v glavnem udeleževali inozemski krogi. Borze kakor londonska, berlinska, frankfurtska in v ogromni meri zlasti dunajska so začele naravnost boj proti franku. Razpolagale so pri tem z ogromnim svoto frankov, ki se ceni od avtoritativne strani na 15 milijard. S to vsoto namreč se je kril deficit plačilne bilance v vojni in po vojni letih, kolikor se pač ni kril z zunanjimi posojili. V anglosaskih državah se je nabajalo mnogo frankov, nekaj zaradi alianenopolitičnih motivov, nekaj pa tudi zato, ker so posestniki teh frankov upali na bodoči porast franka.

Ze lani ob zasedbi Porurja se je začelo krhati zaupanje v bodočo večjo vrednost franka. Ta kriza psihološkega in špekulativnega značaja, ki je bila predvsem vidna v notiranju in kurzu franka na inozemskih borzah, je dosegla višek v januarju letos in je vodila do prenehanja likvidacije deviz v frankih (tudi belgijskih, kajti belgijski frank je ozko zvezan z usodo francoskega franka). Posledica tega je bila, da je 8. marca letos francoski frank padel na 18 odstot. svoje predvojne vrednosti. To pa je seveda silno prizadelo vse lastnike frankov v inozemstvu. Tistih 15 milijard frankov je imelo aprila meseca lani vrednost 5.2 milijard zlatih frankov, 8. marca pa samo 2.7 milijarde zlatih frankov, torej samo še polovico.

V takih okoliščinah je imelo inozemstvo, predvsem angleški in ameriški finančni krogi, interes na tem, da se prepreči nadalj-

nje padanje vrednosti francoskega franka, to se pravi da brani svojo lastno imovino pred izgubo. Zato je Francija dobila od angleške in ameriške strani zato, da popravi svojo valuto, kreditov in to v skupnem znesku 100 milijonov dolarjev ali 500 milijonov zlatih frankov.

S spretnimi finančnimi operacijami si je frank opomogel ter začel tako hitro in rapidno naraščati, da je izgledalo skoro neverjetno. V par dneh je pridobil frank zopet na terenu in se je dvignil na tak nivo, kakoršnega ni dosegel že celo vrsto mesecev sem.

Vendar pa so se v zadnjih dneh zopet pojavile fluktuacije frankovega kurza in sicer nazdol. Spretni manevri pod vodstvom Francoske banke na pariški borzi pa so obdržali kurz na primerni in kolikor toliko stabilni višini.

Novi francoski finančni minister François Marsal je odločen pristaš deflacionistične politike, ki jo je začel takoj po svojem nastopu uveljavljati s tem, da je dosegel zmanjševanje obkroga bankovcev. Marsal ima namen stabilizirati kurz franka na višini 60—65 frankov za angleški funt šterling. Proti temu načrtu pa nastopa francoska industrija, ki si od porasta franka ne obeta rožnatih časov za svoj profit. Med tem pa sindikat za obrambo franka pod vodstvom Francoske banke in francoskih velebank drži kurz franka trdno v svojih rokah in ne dopušča znatnejših sprememb kurza niti navzgor niti navzdol. Kako bo bližnja bodočnost franka je zaenkrat v rokah tega sindikata. Kako dolgo bo pa ta sindikat vodil tako politiko, je zelo odvisno od političnih razmer.

g Prodaja največjega gozdnega kompleksa »Šebešić v Bosni. Druga maja je bila pri gozdni direkciji v Sarajevu licitacija za Šebešić. Ta licitacija je bila že objavljena lansko leto pri precejšnji udeležbi, ali je ministrstvo storniralo licitacijo brez navedbe vzroka. Nato je bila letos licitacija ponovno razpisana pod pogojem, da firma, ki bo dobila Šebešić, mora izgraditi ožkotirni železniški spoj med Bugojnom in Ramom v Hercegovini. S tem bo dobila Bosna novo zvezo z morjem, ki bo šla od Lašve čez Travnik v Hercegovino in se izognila Ivan planini. Na licitaciji so se prijavili štirje reflektanti, ki so ponudili sledeče oferte. Državno podjetje Dobrin—Drvar (bivši Steinbeiss) 1 in četrt odstotkov za mehki les, za bukovni nič. — Kutjevo d. d. Zagreb, 11 odstotkov za mehki, 5 odstotkov za drva, 6 odstotkov za bukovino in to pod pogojem, da se ji dovoli sezidati železnico v toku 15 let, ako pa jo mora sezidati v zahtevani dobi od 3 let, potem nudi trdka: 4 in pol odstotka za mehko, 2 odstotka za drva, 2 odstotka za bukovino. — Bistrica d. d. Sarajevo: 5 odstotkov za mehko, 2 odstotka za les za kurjavo, 3 in pol odstotkov za bukovino. — Našica d. d.: 7 odstotkov za mehko, 2 in pol odstotka za drva za kurjavo, 4 in pol odstotkov za bukovino. — Odstotki se razumejo od poprečne prodajne cene gotove robe za plačanje lesa v gozdu. V razpisu je bilo okoli 2 milijona kubika mehkega lesa in 600.000 kubičnih metrov bukovine ali strokovnjaki trdijo, da ima Šebešić čez 4 milijone mehkega lesa. Šebešić je najlepši gozdni kompleks v Jugoslaviji, pravi pragozd, ležeč v eni postranski dolini vzhodno od mesta Bugojno. Za eksploatacijo tega kompleksa bodo potrebni veliki kapitali posebno za izgraditev proge, ki bo stala najmanj 80 do 100 milijonov dinarjev. Interesantno je, da je državno podjetje Dobrin—Drvar najmanj ponudilo. Sedaj je odvisno od ministrstva, kdo od ponudnikov bo dobil eksploatacijo, ker si je ministrstvo pridržalo pravico ali vse ponudbe

odbiti ali dati po prosti volji komur hoče, ne da navede zato vzrok.

g Zagrebški velesejm. Nekateri nemški listi, med njimi tudi »Grazer Volksblatt«, poročajo, da se na zagrebškem velesejmu kupčija zelo slabo razvija, ker mori gospodarske kroge splošno pomanjkanje gotovine, kupčija na dolgotrajne kredite pa je danes skoro nemogoča. — Nam se ta vest ne zdi popolnoma verjetna, ampak si razlagamo to stvar tako, da zagrebški razstavljalci nam eno mame bobnajo v svet velikanskih številok kupčijskih zaključkih, ker vedo, kaj take številke pomenijo na davkarji. Mogoče bi bila ta metoda priporočljiva tudi za ljubljanski velesejm.

g Italijansko posojilo Jugoslaviji. O tej zadevi poroča rimski dopisnik graške »Tagespost« svojem listu, da višina posojila še ni določena, pač pa da se govori, da bo znašalo 600—1000 milijonov lir. En del te svote je določen za mesto Belgrad, drugi del pa za gradbo železnice. Posojilo za Belgrad bo izvršil poseben konzorcij z Jadransko banko na čelu in s pomočjo milanske »banca popolare« in »banca commerciale italiana«. Po posredovanju Mussolinijevem pa se bodo udeležile te kupčije tudi srednje laške banke. Načrt za sodelovanje velikih in malih bank sta izdelala ravnatelj »banke commerciale italiana« Fenoglio in za Jadransko banko Rossini.

g Likvidacija Sveopće zanatlijske banke v Zagrebu. Sveopća zanatlijska banka je sklenila dne 1. maja na svojem izrednem zboru likvidacijo zavoda. Likvidacijo bo vodila Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu.

g Kolonijalni trg. Na zagrebškem kolonijalnem trgu so cene bile sledeče: sladkor v kockah 20.25 Din, kristalni 18 Din, kava: Rio navaden 36.75 Din, Santos superior 42 Din, Salvador 63—65 Din, Portorico 72 Din, riž: Splendor 9 Din, Japonski glase 6-A 8.75 Din, japonski riž 8.25 Din, Burma 7.75 Din, ameriška mast 26.80 Din, braziljska mast 25.80 Din, jedilno olje 26.80 Din, kakao holandski v sodčkih po 50 kg 25 Din kg, čaj Ceylon 77 Din kg.

g Cena masti in suhemu mesu je bila na slavonskem trgu: domača mast 36 Din kg, suho meso 35 Din kg, gnjat 40 Din kg.

g Konkurz. O imovini Slavka Kalina, trgovca v Bregani se je razglasil konkurz.

g Likvidacija. »Agraria«, veletrgovina z deželnimi pridelki, družba z o. z. v Mariboru je prešla v likvidacijo.

g Carinski dohodki. V drugi desetini meseca aprila letos so znašali carinski dohodki 52 milijonov 903.841 dinarjev napram 53 milijonov 932.801 dinarju v prvi desetini meseca aprila. Sledeče carinarnice so imele v drugi desetini aprila dohodkov: Ljubljana 3 milijone 170.317, Maribor 2 milijona 591.593, Rakek 790.052, Jesenice 768.461, Celje 535.000, Gornja Radgona 195.197 dinarjev.

g Švicarski državni dolg je znašal koncem preteklega leta 2 milijardi 271 milijonov frankov in se je v teku l. 1923. pomnožil za 168 milijonov.

BORZA.

Zagreb, 5. maja. (Izv.) Devize: Italija 3.5920—3.6220, London 351.75—354.75, Newyork 79.65—80.65, Pariz 5.1250—5.1750, Praga 2.3550—2.3850, Dunaj 0.1125—11.45, Zürich 14.30—14.40. — Valute: dolar 78.90—79.90.

Curih, 5. maja. (Izv.) Devize: Pešta 0.0070, Berlin 1.32, Italija 15.20, London 24.62, Newyork 561.25, Pariz 36.20, Praga 16.50, Dunaj 0.007925, Bukarešt 2.8750, Sofija 4.1250, Belgrad 7.

Po svetu.

— Polet okoli sveta. Ameriški polet, omenjen v naši nedeljski številki, je menda že končan. Major Martin, voditelj ameriške ekspedicijske, se je zgubil in sicer ob Kamčatki. Ker ga kljub napornemu iskanju niso mogli dobiti, je vojno ministrstvo brzojavilo ostalim trem članikom Wade-ju, Nelsonu in Smithu, naj prenehajo s poletom. Medtem so bili odposlani iz Tokio tri vojne ladje proti otočju Kurila, da počakajo tam Amerikance; tja je bilo odšlo tudi šest ameriških torpednih rušilcev. V Tokio so na letališču že vse pripravili, da letalec dostojno sprejmejo. Računili so, da bodo prišli Amerikanci prvi, nato Angleži, mislili so pa tudi na morebitno presenečenje Francoza Peltier d'Oisy. In kaj? Zadnja poročila pravijo, da je Francoz priletel že v Agro in da je porabil za 1.300 kilometrov dolgo razdaljo med Karači in Agro samo 6 ur in 45 minut; na uro skoraj 200 km. Odhod ob 6.45, prihod ob 1.30 popoldne. Pa še vreme ni bilo posebno ugodno; megle in tropiška vročina, tako da so se začele nosilnice kar luščiti. Kljub temu je pa šel naprej. V nedeljski številki smo rekli, da bi bilo zanimivo, če bi prehitel Angleže. In jih je res. Angleška ekspedicijska, pod poveljstvom Mac Larena, je imela smolo. Tri ure po odhodu iz Karači se je pokvaril motor pri enem od aeroplanov, v višini 4000 čevljev. Morali so dol in morajo čakati, da pride drug motor iz Bagdada. Bilo je to v puščavi, k sreči pa blizu železniške postaje Partu. Domačini, ki so takoj prihiteli, so pomagali, kar so mogli, pokrili so aeroplane z odejami, da bi jim solnce preveč ne škodovalo itd. V Azijo letijo tudi Portugizi. Na poti iz Lisbone so prišli že v Perzijo in so odleteli v Indijo. Njih cilj je stara portugalska kolonija Macao na Kitajskem. — Zastavo zmage vihti Francoz.

— Proti inozemskim šolam v Turčiji. Carigrski »Mustekile« opozarja vlado, naj sicer izvede svoj načrt, da zatre inozemske in samostanske šole, toda stori naj to previdno, korak za korakom, kakor bo napredovalo narodno šolstvo.

— Konec »zelenih«. Zvezna mednarodna kontrolna komisija je zahtevala od nemške vlade drugo uniformo za mestno policijo, ker je mnenja, da je zelena uniforma zelo pripravna za izpremenitev policije v vojaške oddelke. Z ozirom na to bo izgubil Berlin in druga mesta sedanje »zelenec« postave na ulicah. Nova uniforma bo bolj pestra: dolga modra suknja, dolge črne hlače in modra čepica, vse z zelenimi trakovi.

Naznanila

TOMBOLA

ntjih poštih uslužbencev je bila vsled slabega vremena preložena na nedeljo 11. maja. Takrat se vrši ob vsakem vremenu.

Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo na Lavreč priredi veliko vrtno veselico dne 11. t. m. ob 2. popoldne na vrtu g. Ogrina. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 7. maja t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritlično, desno.

Poizvedovanja.

Našla se je na Gradu manjša svota denarja. Kdor je zgubil, naj se zglozi v upravi »Slovenec«.

James Oliver Curwood: 10

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Dalje.)

Njiju oči so še bolj žarele, ustnice so se jima nagubale in dvignile. Sedaj je bil Kazan na vrsti, da poskusi svoj napad s smrtnim udarcem na grlo. Toda tudi njemu se za las ni posrečil in znova sta se vrtele v krog.

Kri je tekla curkoma iz ranjenega boka velikega volka in rdečila sneg. Naenkrat pa se je Kazan pustil pasti na tla z napel zaprtimi očmi, to je bila stara zvijača, katere se je bil naučil v svoji mladosti. Veliki volk je začuden tudi prenehal in se vrtel okoli njega. Kazan, ki je opazoval, je porabil trenutek, da je bilo sovražnikovo grlo v njegovi neposredni bližini in napravil znova poskus ugrizniti. Toda tudi to pot so njegove željusti zastoj udarile. Spreten kot mačka se je volk zavrtel okoli samega sebe.

Tedaj se je pa začelo pravo klanje. Obe živali sta se naskočili v divjem naskoku, prsa ob prsa. Kazanov namen je bil vedno, zagrabiti za goltanec in spet je to poskusil. Pa tudi to pot samo za las ni zadel in ko je imel glavo sklonjeno, ga je volk zagrabil za tilnik.

Napad je bil strašen in Kazana je bilo kar groza. Začutil je tudi močno bolečino. Vendar se mu je posrečilo potegniti glavo velikega volka naprej in v tem trenutku je pograbil tesno ob telesu eno njegovih prednjih šap.

Kost šape je zahreščala njegovih željustih, ki so trdno držale meso in dlako

šape, in krog volkov je postal še bolj pozoren. Konec se je bližal. Kdo obeh bojevnikov bo prvi izpustil in se zvalil na sneg, da ga požrejo?

Kazan je zbral vse svoje moči v brezupnem napadu in se otresel s silnim sunkom klešč željusti svojega nasprotnika. Takoj ko je bil prost, se je zagnal proti velikemu volku, ki z zlomljeno šapo ni mogel več stati v ravnotežju. Kazan se je zagnal nanj od strani in ga sunil v sredo boka. Žival se je prevrnila, padla na hrbet in tolpa je takoj začela trgati svojega bivšega poglavarja, ki je bil brez moči in oblasti.

Kazan je pustil tulečo tropo z okrvavljenimi željustmi, ki je požirala premaganega in se umaknil v stran, ves zasopel in v prav slabem stanju. Čutil se je silno slabega in bil je še ves zmeden.

Čutil je potrebo vleči se v sneg. Toda atavistični in jasni nagon samoohrambe mu je dejal, da ne sme tega storiti.

Ko je bil tu, je zapazil mlado sivo volkuljo, gibčno in vitko, ki se mu je bližala. Slednjič se je vlegla ponižno predenj, nato pa živahno dvignila in duhala njegove rane.

Bila je lepa, krasno zraščena žival. A Kazan se ni brigal zanjo. Bil je preveč zaposlen z opazovanjem, kako je izginal stari poveljnik, katerega kosti so hreščale, kot so hreščale karibujeve, in katerega meso in koža so se trgali v kosčke.

Ponos je vstajal v njem, ki mu je dejal, da je odšel naprej vreden svojih novih bratov, katerim se je bil pridružil. Kadar bo od sedaj naprej zatulil k luni in zvezdam v veliki Beli pustinji, mu bodo temni lovci z naglimi nogami odgovorili in bodo prihiteli!

Ko so se mu bile moči malo vrnile, je vrgel še en pogled na gostečo se tropo in zginit v bližnjem smrečju. Preden je pa stopil v temo, se je ozrl in zapazil volkuljo Sivko — in tako je bomo od sedaj naprej imenovali —, ki mu je sledila.

Bila je samo par korakov od njega in je boječa šla naprej za njim. Nekaj, kar ni bilo niti duh krvi, niti vonj balzamovcev¹⁰ ali smrečje smole, je bilo v zraku, pod svetlimi zvezdami, v blaženem miru noči. In to je izhajalo od volkulje Sivke.

Pogledal ji je v oči in videl je, da so ga njene oči gledale vprašujoče. Bila je komaj dorasla. Na glavi in na hrbtu se ji je bleščala v luninem svitu gladka in svinata dlaka. Zapazila je v svetlem Kazanovem pogledu začudenje in nežno je zastokala.

Kazan je napravil par korakov naprej. Naslonil je glavo na hrbet volkulje Sivke in začutil, da se je pri dotiku stresla. Misterij noči in zvezd se je razprostiral nad njima. Sedaj pa je obrnila svoj gobec proti Kazanovim ranam in jih lizala, da jim olajša bolečine. In spomnil se je na drugo božanje, ki mu je bilo tudi dobro storilo.

Visoko je dvignil glavo in ponosno naježil dlako na hrbtu in korakal naprej, skupaj z volkuljo Sivko, v smrekov gozd.

VI. Napad na sani.

To noč sta našla obadva mirno prenočišče pred gostimi balzamovci in smrekami. Na tleh je bila preproga, stkana iz tenkih igel, ki jih sneg ni bil pokrtil in jim je nudila udobno ležišče. Volkulja Sivka se je

¹⁰ Balzamovci so drevesa, ki dajejo dobro dišečo smolo, imenovano balzam.

tesno stisnila h Kazanu in mu spet lizala njegove rane.

Ko se je zdanilo, je začel padati gost in mehak sneg in zastrl vso pokrajino okoli njiju kot z zastorom. Bilo je postalo bolj toplo in v brezmejni tišini se je čulo samo padanje belih kosov. Celi dan sta Kazan in Sivka tekala skupaj. Včasih je Kazan dvignil glavo proti grebenu, čez katerega je bil prišel pred dvema dnevoma, in volkulja Sivka si ni znala razložiti čudnih glasov, ki so mu prihajali iz goltanca.

Ker do večera nista srečala nobenega divjačine, je vedel Kazan Sivko nazaj k jezuru, k ostankom dvojne pojedine prejšnjega dne, ki so gotovo še ležali tam.

Čeravno volkulja Sivka ni poznala zastrupljeno mesa in vabe, ki jih človek previdno polaga na listje nevidnih jam, kakor tudi ne železnih pasti, se ji je vendar pretakal po žilah večni wildski nagon in ji dejal, da je nevarno, dotikati se nrtvega mesa, ko je postalo mrzlo.

Kazan pa je bil bolj poučen. Mnogokrat je bil šel s svojimi gospodarji mimo raztrganih živali, ki niso bile nikakor nevarne, in obenem je videl, kako so nastavljali pasti in utikali strihnin v kose mesa, ki so služili za vabo. Enkrat ga je vsled njegove nepredvidnosti zagrabila past za šapo in čutil je bil pekočo bolečino. Toda vedel je, da noben človek ni bil prišel sem od večeraj večer in povabil je Sivko, ki je ostala ob bregu jezera, naj gre z njim naprej med visoke ledene čeri.¹¹

¹¹ Te čeri se imenujejo shummocks in nastanejo vsled pritiska leda, kadar zamrzuje voda na jezerih.

(Dalje sledi.)

Turistika in sport.

>Slovan< na Poljskem. O moči dunajskega nogometnega kluba >Slovan< nam pripoveduje tudi zadnje velikonočno potovanje po Poljskem. Borba proti Hasmonci v Lvovu je bila prva; Slovan je zmagal v krasni kombinacijski igri 6 : 1. Poljski mojster je Pogon. Sovinjem Poljakov se je pokazal v tem, da se kljub napovedani igri s Pogonom za Slovana nikdo ni zmenil, da je bilo občinstvo med igro zelo pristransko in da noben Pogonov igralec ni hotel pomagati Bendi, igralcu Slovana, ranjenemu v tretji minuti po začetku igre. Igra sama je bila 2 : 2; ni čudno, ker izvrstnega Bende ni bilo zraven. Pogon igra hitro in močno, ne moderno; Hasmonca moderno. Poljski sodniki so zanič. V Krakovu je igral Slovan proti Visli 2 : 2; bila je to njegova najlepša in najboljša velikonočna igra. Seveda spet brez Bende.

CS >Fiume< (Reka) nastopi 10. in 11. t. m. v Ljubljani v dveh nogometnih tekmah proti Iliriji. CS Fiume je prvi italijanski klub, ki igra v Ljubljani; momentano je najmočnejše reško moštvo; 27. aprila je zmagal nad kombiniranim moštvom zagrebškega Haška z 2 : 1.

Olimpijski cup-finale v Zagrebu med Haškom in Gradjanskim, ki se je vršil v nedeljo v Zagrebu, je izpadel s 3 : 0 v prid Hašku.

V Beogradu je nastopil v nedeljo bivši mažarski prvak Ferencvarosi Torna Club (FTC) proti Jugoslaviji. Mažari so zmagali po lepi igri z 2 : 1.

Prvenstvena tekma Slovan : Slavija se je vršila v nedeljo na igrišču Primorja v Ljubljani in

slabemu vremenu. Rezultat 5 : 1 za Slovan. V predigri je premagala rezerva Akademikov rezervo Slovana s 5 : 0. — Prvenstvene tekme II. razreda se nadaljujejo v nedeljo 11. t. m. s tekmo Primorje : Slovan, ki se vrši ob 10 dopoldne na prostoru Ilirije.

Slovan (Dunaj) : Ilirija 3 : 1 (polčas 1 : 1) Revanšna tekma med dunajskim Slovanom in Ilirijo, ki se je vršila v nedeljo na igrišču Ilirije, je trpela vsled skrajno slabega vremena. Vkljub temu je bila tekma lepa, zanimiva in napeta od prve do zadnje minute. V slabem terenu se je nekoliko bolj opazalo boljše tehnično znanje dunajskega moštva kakor dan prej na suhih tleh. Ilirija je polagala očividno večjo važnost na defenzivo, posamezni napadalcu so večkrat pomagali med krilci, toda s tem so oslabili lastni napad in niso dosegli onega, kar so nameravali, kajti najboljša obramba je vendarle napad. S tem nikakor ne mislimo reči, da je bila igra enostranska. Ilirija je znala vsak hip nevarno napasti ter je po Vidmajerju tudi dosegla vodilni gol. Gostje so izravnali šele tik pred odmorom po Hanelu, v drugi polovici so iz gneče pred golom dosegli vodstvo ter v zadnji minuti iz enajstmetrovke tretji gol. Slovan je podal tudi v drugi igri sijajno kombinacijsko igro združeno z rafinirano tehniko. Vsak igralec sprejema in odaja žogo točno, zanesljivo in na centimetre natančno, napadalna vrsta je vsak hip pripravljena na prodor in na strel. Igra z glavo in start na žogo jim je izvanreden. Slovan se brez pretiravanja lahko imenuje najboljšo moštvo, ki je po vojni nastopilo v Ljubljani in tesni rezultati, še bolj pa potek obeh iger je za

našo Ilirijo, ki se mora boriti z največjimi materijelnimi skrbmi in z lokalnimi malimi razmerami, vsega priznanja vreden uspeh. Gostovanje Slovana je obenem dokazalo, da se morejo naša moštva, v prvi vrsti pa naš prvak SK Ilirija učiti in pridobiti samo od priznane prvorazrednih tujih moštev. Po našem mnenju tudi nobeno zagrebško ali belgrajsko moštvo danes ne more nuditi niti približno istega nogometa, kakor ga je demonstriral SK Slovan. Na domačo konkurenco v doglednem času žal niti ni misliti. Naši klubi imajo pač dovolj sposobnega materijala, toda niti eden ne zna sistematično organizirati treninga in stopnjama dvigniti sposobnosti moštva Edino izjemo dela — vsaj kar se tiče nogometnega sporta — Ilirija. Najbrže manjka tudi sposobnih, dovolj vstrajnih in uidevnih sportnih voditeljev. Na vsak način so to vprašanja, s katerimi bi se bil moral intenzivno baviti nogometni podsavez. Končno še ni zamujeno...

Meteorološki poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Vetrovi v C	Nebo, vetrovi	Pavod v mm
4. 5. 21 h	736.1	12.2	0.5	obl. v>hod	
5. 5. 7 h	734.2	12.8	0.5	dež	6.7
5. 5. 14 h	735.0	12.5	0.3	dež	

Poslano.*

Bivši moj pomočnik IVAN KONČ, uslužbenec sedaj pri g. Alojziju Malgaju v Spod. Šiški, trosi med občinstvom neresnico, da sem podpisani svojo ličarsko obrt opustil. Ta trditve je neresnična, ker izvršujem še vedno vsa v mojo stroko spadajoča dela s še boljšimi močmi kakor je bil Konč.

BRUNO BELANTIČ, sedlar in ličar, SPODNJA ŠIŠKA, JERNEJEVA CESTA.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo, kolikor določa zakon.

BERSON

gumijevе pete in gumijevе podplate

Vam mora pritrčiti Vaš čevljar na čevlje, ker s tem ne štedite le z denarjem ampak varujete tudi noge in obuvalo.

„SLOVENEČ“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda v veliki ali pa tudi v priprosti

za oglase

najbolj

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

v tem mednarodnem ljudstvu po deželi najbolj

majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

priporočljiv!

VARHINJO, 14 letno, sprejem k starejšemu otroku. Priučila bi se lahko šivanju. Ponudbe pod **„VARHINJA“** na upravo „Slovenca“.

Izurjena ŠIVILJA gre na dom. — Ponudbe na upravo pod **„šivilja“** 2584.

Maser in operater za rezanje kurjih oči se sprejme. Ponudbe na upravo kopališča v hotelu **„SLON“**, Ljubljana.

Vajenca za čevljarstvo sprejme **PREŠEREN** Josip, čevljar, Celovška cesta 82, Spodnja Šiška. 2588

KUHARICO ki opravlja tudi vsa hišna dela v starosti 25—35 let, zdravo, mirne narave, pošteno, snažno in rodoljubno, IŠČE za 15. maja boljša rodbina v Zagrebu. Ponudbe na: **OSTOJIC, Zagreb, Kolodvorska 19.** 2537

Naprodaj MALA KMETIJA na Gorenjskem, pripravna za vsako obrt. Zraven spada njiva in vrt. Več pove Ivan Remec, Mošnje 34, Radoljica

LEPOTO dosežete samo, ako uporabljate kozmet. Etopreparate in aparate. — Razpošiljalnica F. Očko, Ljublj. VII. — Cenik 1 Din.

V imenu občine Dol. Logatec javljamo vsem znancem in prijateljem tužno vest, da je dne 3. maja zjutraj umrl gospod

Josip Smole

bivši večletni župan in svetovalec občine Dolenji Logatec

previden s sv. zakramenti v 73. letu starosti. — Njegovim domačim izražamo naše globoko sožalje, blagopokojnika pa priporočamo vsem v molitev in trajen spomin.

Pogreb rajnika se vrši 5. maja ob 6. uri popoldne na farno pokopališče.

Dol. Logatec, dne 3. maja 1924.

ŽUPANSTVO OBČ. DOL. LOGATEC.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša mila hčerka, sestra oziroma sestrična

Albina Trček

učenka II. letnika drž. trg. šole

danes v nežni starosti 18 let po daljši boleznimi mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v sredo, dne 7. maja, ob 16. uri iz deželne bolnišnice k Sv. Križu.

ŽALUJOČI OSTALI.

Priporočamo trdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisalk, klotov, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

ZA POMLAD

KAVARNA in GOSTILNA

»POD KLANČKOM«

POT V ROŽNO DOLINO

se priporoča. Odprta že ob 5 zjutraj. Izletniki v okolici dobe dobro kavo, likerje itd. Postrežba točna in solidna. V gostilni se toči vino čez ulico 1 Din ceneje. — Sprejemajo se abonenti na hrano, Obedi do pol 3. ure.

Marija ZGONC.

Pozor, veletrgovci!

Prodajam čez 2000 sirkovih in 150 brezovih **METEL** in **KRTAC** po nizki ceni, zaradi opustitve trgovine. — Ponudbe na upr. lista pod: **„Veletrgovci“** št. 2547.

KUPIM vsako množino **HRASTOVH PRAGOV** 15 x 15/25 2-40 m dolgih. — Ponudbe obvezne na naslov **JOS. OSOLIN**, lesna trgovina, LAŠKO. 2507

Kramarski semenj v Zagorju ob Savi

oddaja prostorov v najem se vrši v nedeljo 11. maja 1924.

Prodajam LEPO HIŠO

z vrtom v Ljubljani. Naslov pri upravi pod št. 2582.

SOBICO, prijazno, oddam

solid. gospodu sredi mesta. Istotam sprejmo solidnega sestanovca. — Naslov pri upravi lista pod št. 2585.

KRASNE vložene CITRE,

1000 Din in mladeniška modra spomladna obleka 500 Din, naprodaj. Naslov pove uprava lista pod št. 2587

TRGOVINO

v promet. kraju vzamen V **NAJEM** ozir. **KUPIM**. Ponudbe na upravo lista pod **„Prometni kraj“** 2589.

PRODAM skoraj pop. novo

motorno kolo

2½HP in popolnoma nov lahek **VOZICEK** (brek) s streho po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi lista pod številko 2522.

Dva zapraviljivka

in **VOZ - SAMEC**, prodam. Naslov v upravi pod št. 2561

Službe išče

STROJNIK z mnogoletno prakso, ki je bil tudi več let vodja mehan. delavnice in avtogarže. Spričevala na razpolago. Ponudbe na upr. **„Slovenca“** pod št. 2577.

Služba CERKVENIKA in ORGANISTA, združena s službo **OBČ. TAJNIKA**, je razpisana v Kalobju, p. Sv. Jurij ob juž. želez. — Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Rokodenci imajo prednost. Nastop kmalu. — Župnijski urad na Kalobju, dne 29. aprila 1924. 2548

Inserirajte v „Slovenca“

V **NAJEM** oddam gostilno in trgovino

na prometnem kraju na deželi. Prevzame se lahko s 15. majem, odda se ves inventar. Za prevzem blaga potrebno 100.000 Din. — Ponudbe na upravo **„Slovenca“** pod št. 2553.

„ELIN“

družba za elektrotehnično industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave.

Velika zaloga motorjev in električnega materijala.

Cene izredno nizke. — — — Postrežba točna.

Na željo poset inženirja brezplačno.

LIUBLJANA, Dunajska cesta 1. Telefon 88.

MARIBOR, Veterinjska ulica 11. Telefon 239.

Hrastove in smrekove hlode

v normalnih dolžinah in debelinah nad 30 cm

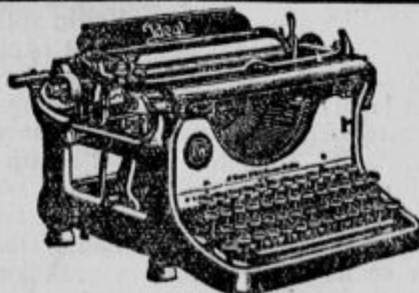
I. in II. vrste, **KUPIMO** v vsaki množini franko

vagon, najraje na progi Zidani most—Brežice.

Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja,

kjer se hlodi lahko ogledajo, na: **AND. JAKIL**,

Krmelj — Dolenjsko. 2218

IDEAL

Najboljši in najmodernejši pisalni stroj sedajnosti

The Rex Co, Ljubljana

Gradišče 10 Telefon 268.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin